

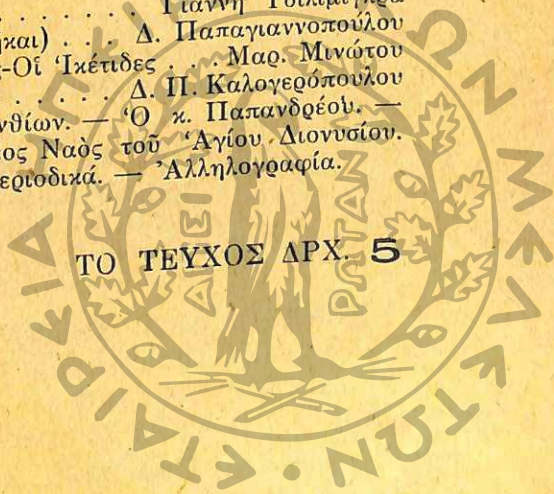
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΣΤΗ ΖΑΚΥΘΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἄνθος γλωσσὸν (ποίημα)	Γιάννη Τσιλιμίγκρα
Ἡ Ζωὴ καὶ τὸ Ἔργο τοῦ Λασκαράτου (συνέχ.)	Δ. Ζακυνθηνοῦ
Μῦθος (ποίημα)	Μαρίας Ζάμπα
Δύο ἐκ Πίξεως τῶν ἐτῶν 1819 καὶ 1920	
ἀνέκδοτοι περὶ Καποδιστριαίου ἐπιστολαὶ	
τοῦ πρώην Ἀρχιεπισκόπου καὶ εἴτα Οὐγγροβλανί	
ας Μητροπολίτου Ἰγνατίου	Δημ. Π. Πασχάλη
Ἡ Σιωπὴ (διήγημα)	Γιάννη Σκαρίμπα
Τὸ Σπῆτι μας	Μηροτύπιας
Γ. Μαρκορά (ἀνέκδοτο)	Ἀνακοίνωσις Κ. Παλατιανοῦ
Στὴ Miss Εὐρώπη (ποίημα)	Teodoro Briscos
Ἡδονικὸν (ποίημα)	Στέφανου Σίδερη
Ἐπιγράμματα	Γιάννη Τσιλιμίγκρα
Bibliographie Jonienne (Προσθήκαι)	Δ. Παπαγιαννοπούλου
Πνευματικὴ Ζωή.-Οἱ δελφινεὶς ἐορταὶ-Οἱ Ἰκέτιδες	Μαρ. Μινώτου
Δημ. Φραγκόπουλος (βιογραφία)	Δ. Π. Καλογερόπουλου
Διάφορα — Τὸ Πάνθεο τῶν Ζακυνθίων. — Ὁ κ. Παπανδρέου. —	
Ἡ Βιβλιοθήκη Δε-Βιάζη. — Ὁ νέος Ναὸς τοῦ Ἁγίου Διονυσίου.	
Νέες ἐκδόσεις. — Ἐφημερίδες καὶ περιοδικά. — Ἀλληλογραφία.	

ΕΤΟΣ Δ' ΑΡΙΘ. 39 - 40
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1930

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΡΧ. 5

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
«ΙΟΝΙΟΥ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ»

Ἐτησία Δραχ. 50.—
Ἑξάμηνος » 25.—
Ἐτησία ἐξωτερικοῦ Δολλάρια 2

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ

Συνεργασία, ανταλλαγαι, συνδρο-
μαι, ἐμβάσματα καὶ ὅτι ἄλλο σχε-
τικό μετὰ τὸ περιοδικὸν στέλλεται
στὴ διεύθυνση:
Μαριέτταν Μινώτου Ζάκυνθον

Οἱ συνδρομητὲς τῆς «Ἰονίου Ἀνθολογίας» λαβαίνουν μετὰ 25 μόνον δραχ. τὸ περίφημον καὶ πολυτελὲς **Λεύκωμα τῆς Ζακύνθου** μετὰ 200 μεγάλας σελίδες καὶ 100 φωτογραφίες. — Ἐπίσης μετὰ 10 μόνον δραχ. τὸ Λεύκωμα Μαρκοῦ. — 120 σελίδες μετὰ μελανογραφίας τῆς Κερκύρας. — Καὶ στὰ δύο συνεργάζονται οἱ κορυφαῖοι τῶν Ἑλλήνων λογοτεχνῶν καὶ διάσημοι ξένοι συγγραφεῖς.

Ὁ ἐκδότης κ. Μαυρίδης ἀπεσύρθη τῆς οἰκονομικῆς διαχειρήσεως τῆς «Ἰονίου Ἀνθολογίας». — Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς ποὺ ἔστειλαν σ' αὐτὸν τὰς συνδρομὰς τῶν νὰ μᾶς γνωστοποιήσουν τὰς διευθύνσεις τῶν γιὰ νὰ λάβουν τὰ ἐκδοθέντα φύλλα.

Ὅσοι δὲ λαβαίνουν ταχτικά τὸ περιοδικὸν νὰ μᾶς τὸ γράφουν γιὰ νὰ τοὺς σταλοῦν ἀμέσως δωρεάν τὰ φύλλα ποὺ τοὺς λείπουν.

Ἡ «Ἰόνιος Ἀνθολογία» καὶ τὰ Λευκώματα πωλοῦνται στὴν Ἀθήνᾳ στὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἑστίας Ἰωάν. Κολλάρου (Πανεπιστημίου 50), ὅπου μποροῦν νὰ ἐγγυφῶνται συνδρομητὲς.

ΙΟΝΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ - ΖΑΚΥΝΘΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 39 - 40

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1930

ΑΝΘΟΣ ΧΛΩΜΟ

Ἀνθος χλωμὸ ποὺ τοῦ ἡλίου τὴν ἀχτίδα
ποτέ σου δὲν ἐγνώρισες φτωχό,
κάτου ἀφ' τὸν ἴσκιο τοῦ δεντριοῦ ποὺ σ' εἶδα
νὰ ζῆς ζητώντας σκέπη καὶ χυμό,

πόσο βαθειὰ μ' ἐπλήγωσες καυμένο
σὰν εἶδα τὴ δροσιά σου νὰ ρουφᾷ
παλιὸ δεντρὶ καὶ μισομαραμένο
καὶ νὰ χλωμάζῃ τέτοιαν ὁμορφιά.

Τὸ λίγο ἐκεῖνον ἴσκιο ποῦ σοῦ δίνει
πληρώνεις ἀκριβὰ χλωμὲ μου ἀνθέ,
χρῶμα ζωὴ καὶ μῦρα ἐκεῖνός σου πίνει
καὶ σὺ δὲν εἶδες ζέστα φῶς ποτέ.

Μὰ ἐγὼ ποὺ σ' ἀγαπῶ, ἀφ' τῆς βιζάστρας
ὅτε νὰ σὲ βγάλω ἐφτύνῃ τὴν κακίαν,
νὰ ζήσῃς μέσα σὲ πανώρια γλάστρα
πλούσια ἀπὸ φῶς καὶ πλούσια ἀπὸ ζωὴ.

Ἀνθος χλωμὸ ποὺ τόσο σὲ λυπήθηκα
μόνο κοντὰ μου τὴ ζωὴ θὰ βεῖς,
ἐγὼ γιὰ ν' ἀναζήσω ἐσὲ γεννήθηκα
καὶ ἐσὺ μετ' ἄρωμά σου νὰ με ζῆς.

1905

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΙΛΙΜΙΓΚΡΑΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ Καὶ Γατρί
ΗΜΕΡΟΜ. 20-8-85
ΑΡΙΘ. 36816

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ *

Πλάϊ μὲ τὸν ἀφορισμὸ καὶ τὸν κατατρεγμὸ τοῦ κλήρου τὰ «Μυστήρια» χτυπήθηκαν καὶ ἀπὸ τοὺς λογίους. Τὰ κυριώτερα ἄρθρα τῆς πολεμικῆς αὐτῆς εἶναι τοῦ γνωστοῦ ἱστορικοῦ τῆς Φιλοσοφίας Θ. Καραοῦσου. (Ἐφημερίς τῶν Συζητήσεων Κερκύρας, 1856) καὶ τοῦ ζακυνθινοῦ ἱστορικοῦ Π. Χιώτη (Πανδώρα, τ. Ζ καὶ Η!) Ὁ Χιώτης πολλὰ σωστά ἔγραφε γὰρ τὸ βιβλίο τοῦ Λασκαράτου. «Ὁ συγγραφεὺς, λέγει, θεωρῶν τοὺς χρηστοὺς τοιοούτων πολιτῶν χαρακτηῖρας καὶ ἀντιγράφων ὡφειλε νὰ παραστήσῃ ἐν τῷ συγγράμματι, καὶ οὐχὶ ἐκ μιᾶς μόνης ἀπόψεως τὸ κακὸν μόνον καὶ σεσηπὸς τῆς κοινωνίας του νὰ ἐκδηλώσῃ, καὶ τὸ βιωφελές καὶ τὸ χρηστὸν ἢ θὸς αὐτοῖς νὰ συνεπαγάγῃ, νὰ εἰκονίσῃ τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν κατάστασιν τῆς Πατρίδος του, καὶ ὡραῖον τερπνόν τε καὶ χρήσιμον τὸ θέατρον αὐτοῦ καὶ δραματικώτερον νὰ καταστήσῃ». (1) Ἀλλ' αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ βάση τῆς κριτικῆς τοῦ Χιώτη εἶναι πλανημένη, γιατί δὲ μπόρεσε νὰ κάμῃ διάκριση ἀνάμεσα σὲ ἔργο ἢ θογογραφικὸ ἀπλῶς καὶ ἡθογραφικὸ πλεμικὸν, ὅπως εἶναι τὰ «Μυστήρια», ὅπου ἡ ὑπερβολὴ τῆς περιγραφῆς εἶναι δικαιολογημένη καὶ ἀπαραίτητη.

Ἐλέγαμε παραπάνω ὅτι ὁ ἐπίσημος κληρὸς τῆς Κεφαλονιάς πρότεινε στὸ Λασκαράτο νὰ κάμῃ τὰ ἀντίτυπα τοῦ ἔργου του. Στὸ σημεῖο αὐτὸ μᾶς δίνεται ἡ εὐκαιρία νὰ θαυμάσουμε τὸ χαρακτηῖρα καὶ τὴ διαγωγή τῆς γυναικὸς του. Ἄς δοῦμε τί ὁ ἴδιος ὁ Λασκαράτος διηγεῖται σχετικῶς: «Ἡ γυναικά μου, συγχυσμένη γιὰ τὴν ἀνταλλαγὴ, ποὺ μοῦ πρότειναν, ἔτρεξε καὶ μοῦ εἶπε ἀγαναχτισμένη: ἄν ἦσουν τόσο τιποτένιος, ὥστε νὰ δεχτῇς τὴ δωροδοκία αὐτῶν τῶν ἀθλίων, θὰ σὲ νόμιζα ἀληθινὰ ἀφωρεσμένο καὶ δὲ θὰ ἤμουν πιά γυναικά σου. Κρατήσου σταθερὸς στὴ δυστυχία μας, καὶ ἐγὼ θὰ προσπαθήσω νὰ σοῦ γλυκάνω τὸ ποτήρι τῆς πίκρας σου».

Κ' ἔτσι, ἀκλόνητος ὁ ποιητὴς στὶς ιδέες του, ἀποφασίζει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Κεφαλονιά καὶ νὰ καταφύγῃ στὴ γειτονικὴ Ζάκυνθο.

Μὰ καὶ ἐκεῖ ἀκόμη τὸν ἀκολούθησε ὁ κατατρεγμὸς τοῦ κλήρου. Ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ζακύνθου Νικόλαος Κοκκίνης δὲν ἠθέλησε νὰ ὑστερήσῃ καθόλου ἀπὸ τὸν Κεφαλονίτη συνάδελφό του καὶ τοῦ

* Συνέχεια ἀπὸ τὸ τεῦχος Φεβρουαρίου.

1) Πανδώρας τ. Ζ σ. 259

ἐτοίμασε δεύτερον ἀφορισμό.

Ἦσαν ἂν αὐτὸ ὁ Λασκαράτος εἶδε πὼς ἡ διαμονὴ του στὴν Ἐπτάνησο θὰ τοῦ ἦταν ἀνυπόφορη καὶ γι' αὐτὸ ἀναγκάστηκε νὰ φύγῃ γιὰ δεύτερη φορὰ στὸ Λονδίνο. Ἐκεῖ μόνον λίγα μαθήματα Νεοελληνικῆς κατώρθωσε νὰ βρῇ. Μὲ τὴν ἐλπίδα ὅμως πὼς θὰ εὐρισκε πλατύτερον δόξοντα πῆγε στὸ Καίμπριτζ. Μὰ τοῦ κάκου ἰὸν ἐρχόμενο χρόνο ἡ ἀνάγκη τὸν ἔσπρωξε νὰ γυρίσῃ πίσω στὴν Ἐλλάδα καὶ στὰ 1857 ἐγκαταστάθηκε στὴ Ζάκυνθο.

Στὴ Ζάκυνθο ἄρχισε νὰ βγάξῃ τὸ οἰκογενειακὸ περιοδικὸ «Ὁ Λύχνος». Ἦσαν ἡ ἐποχὴ, ποὺ μεσουρανοῦσε ἡ δόξα τοῦ Λομβάρδου. Τὸ πνεῦμα τοῦ Λασκαράτου καὶ οἱ θρησκευτικὲς του δοξασίες, φαίνεται, δὲ βρῆκαν τὴν ἐπικύρωση τοῦ ζακυνθινοῦ πολιτευτῆ. Τὸν Νοέμβρη τοῦ 1859 ὁ Λομβάρδος δημοσίευσεν ἐν τῷ «Φωνῇ τοῦ Ἰονίου» ἕνα ἄρθρον, ὅπου προσπαθοῦσε νὰ παρουσιάσῃ τὸν ποιητὴ μας ὡς ἐχθρὸ τῆς θρησκείας. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἔφερε τὸ Λασκαράτο μπροστὰ στὸ δικαστήριον. Ἀλλὰ σ' αὐτὰ τὰ δικαστήρια, ὅπως λέγει ὁ ἴδιος σιτοὺς «Στοχασμούς» του, «ὁποῖος γνωρίζει νὰ χῇ δίκιο φοβεῖται καὶ ὁποῖος γνωρίζει νὰ ἔχῃ ἄδικο ἐλπίζει». Ὁ ποιητὴς μας καταδικάστηκε σὲ τρίμηνη φυλάκιση στὶς φυλακὲς τῆς Κεφαλονιάς. (1) Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ποινῆς του ὁ Λασκαράτος δοκίμασε πολλὰς πίκρας. Μὰ ἀνάμεσα στὰ βάσανά του αἰσθανόταν μιὰ ἱκανοποίησιν. «Εἶχα ὑποφέρει, λέγει στὴν Αὐτοβιογραφία του, μιὰ καταδίκη καὶ μιὰ φυλάκιση ἐν τούτοις σὶ σθανόμουν πὼς ἐθριάμβευα καὶ στοιχηματίζω πὼς ὁ ἀντίπαλός μου [ὁ Λομβάρδος] δὲν αἰσθάνεται τὸ θρίαμβόν τοῦ βάρους τῆς καρδιάς του». Καὶ συμπληρῶναι: «ὅταν ὁ δίκαιος ὑποδιδάσκει». Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως οἱ φέρον, γίνεται πρὸς δύνατόν. (2) Ἐν τῷ μεταξύ οἱ φερονεῖς τοῦ Ἀργοστολίου καὶ τοῦ Λιξουρίου, βλέποντας τὴ φανερόν ἀδικίαν, ἐνεργήσανε σὶν ἄγγλο Ἀρμοστή H. K. Storks καὶ ὁ ποιητὴς δὲν τέλειωσε τὴν ποινὴν του. (2)

Ὅταν βγῆκε ἀπὸ τὴ φυλάκιν ἔγραψε τὸ ἔργο του: «Le mie sofferenze e le mie osservazioni nelle prigioni di Cefalonia» (1860). Τὸ βιβλίο αὐτὸ εἶναι ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις μιὰ σπουδαία συμβολὴ στὴ γνώσιν τῆς πολιτικῆς κατάστασης στὴν Ἐπτάνησον.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ χάνουμε γιὰ λίγα χρόνια τὸν ἰδεολόγον ἀγωνιστὴ καὶ ξαναβρίσκουμε τὸν ποιητὴ. Καταγίνεται τώρα, μὲ τὴ μόνην καὶ ξαναβρίσκουμε τὸν ποιητὴ.

1) Οἱ λεπτομέρειες τῆς δίκης αὐτῆς, ποὺ δὲν μποροῦν, δυστυχῶς, νὰ μεταφερθοῦν ἐδῶ καὶ ποὺ εἶναι πολὺ διδακτικὲς, περιέχονται στὸ βιβλίο τοῦ Λασκαράτου «Οἱ καταδρομὲς μου ἔξαιτίας τοῦ Λύχνου» (Κεφαλληνία, 1862).

2) Βλ. τὰ σχετικὰ ἔγγραφα: Οἱ Καταδρομὲς κλπ. σ. 110.

φωση τῶν παιδιῶν του, μακριὰ ἀπὸ τὸ θόρυβο τοῦ κόσμου στὸ ἐξοχικὸ του χτῆμα στὰ Ριτσάτα, κοντὰ στὴν ἀκρογιαλιά. Ἐκεῖ γράφει τὰ περισσότερα λυρικά του ποιήματα καὶ μεταφράζει ξένους συγγραφεῖς. Μὰ πὺς πολὺν, ζῇ μιὰ ζωὴ ἡσυχῇ, τὴ ζωὴ, πὺς δεκαπέντε χρόνια πρωτότερα εἶχε τραγουδήσει σ' ἓνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα ποιήματά του:

Ὅντας εἶμαι στὸν κάμπο μοναχός μου,
ἔχω μιὰ συντροφιά τῆς ὁρεξιάς μου,
συντροφιά τὴν καλλίτερη τοῦ κόσμου·
ἔχω τὴ συντροφιά τῆς καρδιάς μου.
Καρδούλλα μου, πιστὴ συντρόφισσά μου,
ποὺ δὲ δίνει ὑποψίες τῆς φαντασίας μου,
ποὺ δὲ χολοταράζει τὰντερά μου
καὶ πού ναι ὅλη γιὰ μὲ καὶ ὅλη δική μου
—δική μου σὰν μπορῇ νὰν ἡ καρδιά μου:
Πόσες φορὲς καὶ κείνη κλαίει μαζί μου
μὲ πίκρα ἀληθινὴ τὸ ριζικὸ μου!
Μὰ κείνη ἡ πίκρα εἶν' εὐχαρίστησή μου,
κ' εὐθὺς παρηγοριῶμαι ἀνάμεσό μου.
Ρίχνω τὸ βλέμμα γύρου στίς δουλειές μου,
κ' ἐδῶ βλέπω ἓνα φῦτεμα δικό μου,
τὸν κόπο μου, τίς ἔγνοιες μου καὶ ἴδρωτές μου.

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ (1865) δημοσίεψε τὴ «Στιχοὺργική» του, πὺς στὰ 1874 ξαναδημοσιεύτηκε στὸ περιοδικὸ «Βύρων». Στὸ μικρὸ αὐτὸ βιβλιαράκι προσπαθεῖ νὰ δώσῃ μιὰ συστηματικὴ ἀνάλυση τοῦ νεοελληνικοῦ στίχου καὶ νὰ καθορίσῃ τὴν καταγωγὴ τῶν μετρικῶν μορφῶν. Ἐδῶ πρέπει ξεχωριστὰ νὰ σημειωθῇ ἡ περὶ τῆς θεωρίας του γιὰ τὸ δεκαπεντασύλλαβο· ὑποστηρίζει, δηλαδή, ὅτι ὁ στίχος αὐτὸς δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ δυὸ στίχοι, ἓνας ὀχτασύλλαβος κ' ἓνας ἑπτασύλλαβος, γραμμένοι πλάϊ-πλάϊ. Ἐννοεῖται ἡ θεωρία αὐτὴ εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὰ διδάγματα τῆς μετρικῆς, ἡ ὁποία παραδέχεται ὅτι ὁ δεκαπεντασύλλαβος βγήκε ἀπὸ τὸ ἰαμβικὸ τετραμέτρο. Δύο εἶναι οἱ αἰτίες, πὺς ἔφεραν τὸ Λασκαράτο στὴν πλανημένη αὐτὴ γνώμη· ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἡ παρεξήγηση τῆς τομῆς, πὺς τυχαίνει πάντα ὕστερ' ἀπὸ τὴν ὀγδοὴ συλλαβὴ καὶ ἡ προσπάθεια ἀπὸ τᾶλλον μέρος νὰ ἐξηγηθῇ μὲ τὸ μέτρο τῆς ἰταλικῆς στιχοῦργικῆς φαινόμενα νεοελληνικῆς, πολλὴ παλιώτερα ἀπ' ὅσο τὰ νόμιζε. Ὅπως δὲ γράφει σχετικὰ ὁ ἴδιος σ' ἓνα γράμμα του πρὸς τὸν ἰταλὸ Boccardi: «le mie poesie sono tutte modelate sulle forme italiane, ed Italiana è in tutto e per tutto la versificazione, a cui sempre io m' attenni». (1)

Μὰ μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ Λασκαράτου κρυβόταν πάντα ἡ

1) Πρὸβλ. Ἡλ. Τσιτσέλη, Κεφαλ. Εὐμμ. σ. 720

τάση πρὸς τὴν πολεμικὴ καὶ ὁ *batailleur*, ὅπως πολὺ πιτυχημένα τὸν χαρακτηρίζει ἡ Ἰουλιέττα Laubert δὲν ἄργησε νὰ διαδεχθῇ τὸν ποιητὴ τῆς ἐξοχῆς καὶ τῆς ἡρεμίας. Ἔτσι στὰ 1868 δημοσίεψε τὴν «Ἀπάντησιν στὸν ἀφορισμὸ τοῦ 1856», ἓνα ἔργο, πὺς εἶχε γραφῇ ἀπὸ καιρό. Στὸ βιβλίον αὐτὸ, ἀνασκευάζοντας φράση μὲ φράση τὸν ἀφορισμὸ τῆς ἐκκλησίας, καυτηριάζει καὶ ξεσκεπάζει μ' ἓνα λεπτὸ σαρκασμὸ τὴν ἀμείθεια καὶ τὴν ὑποκρισίαν τοῦ κλήρου. Ἡ Ἀπόκριση βρῆκε καὶ αὐτὴ πολὺ κακὴ ὑποδοχὴ· μὰ ἡ κακὴ αὐτὴ ἐντύπωση γινόταν ἀκόμη χειρότερη ἀπὸ τὸ ἐξῆς γεγονός: Τὴν 1 Ἰουλίου 1868, μαθαίνοντας πὺς ὁ δήμαρχος τῶν Ἀθηνῶν πρότεινε στὸ συμβούλιον νὰ δωρήσουν μιὰ «κούνια» γιὰ κάποιον νιογέννητο βασιλόπουλο, ἔγραψε ἓνα πολὺ τσουχτερὸ ἄρθρον στὸ «Λύχνος» (ἀρ. 49), πὺς ἀρχίζει μὲ τ' ἀκόλουθα λόγια: «Κύριε Δῆμαρχε Ἀθηνῶν. Μαθόντες ὅτι ἐτοιμάζεστε καὶ κούνια γιὰ τὸ βασιλικὸ νήπιο, καὶ μὴν ἀμφιβάλλοντες ὅτι σεῖς ὁ ἴδιος θέλεις ἔχετε τὴν τιμὴν νὰ ἤσθῃς ὁ Κόσινιστής σου, ἰδοὺ σὰς στέλνουν μ' ἔτοιμο, φτερισμένο καὶ τὸ νανάρισμα». Καὶ συνεχίζεται τὸ ἄρθρον στὸν ἴδιον εἰρωνικὸ τόνον. Αὐτὸ θεωρήθηκε ἀσέβεια πρὸς τὴ βασιλικὴ οἰκογένειαν καὶ ὁ Λασκαράτος σύρθηκε ἄλλη μιὰ φορὰ στὰ δικαστήρια. Τὴ φορὰ ὁμῶς αὐτὴ ἀθωώθηκε. (Ἐχει συνέχεια)

ΜΥΡΟ

Σὲ λήκυθο ἀκριβὴ πῶχον σκαλίσαι
μὲ τέχνη ζωντανεύσας θαυμαστῇ,
τὸ μύρο τῆς ψυχῆς μου τῶχον κλείσαι
μὴν ἄδικον χυθῇ καὶ σκορπισθῇ...

Καὶ μὲ σφραγίδα μιὰ μαλαματένια
τὸ σφράγισα, ἀξεδύμαστο καὶ ἄγνόν
νὰ μένης μὲ στοργὴν τὸ κοῦβον καὶ ἔννοια
τὸ μόνον μου τὸ βίος, τᾶληθινό...

Γιατὶ σταλιά, σταλιά, τῶχον μαζέψαι
καὶ τὸ φυλάγω σὰν τὸν θησαυρόν
γιὰ Σὲ πὺς ζῆς στὴν κάθε μου τὴν σκέψην
γιὰ Σένα, ὦ Ποιητὲ πὺς καρτερῶ...

MARIA ZAMPIA

(Ἀνέκδοτο)

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΠΑΣΧΑΛΗ

ΔΥΟ ΕΚ ΠΙΖΗΣ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1819 ΚΑΙ 1820
ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ ΠΕΡΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΑΡΤΗΣ ΚΑΙ ΕΙΤΑ ΟΥΓΓΡΟΒΛΑΧΙΑΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ

Εὐγενέστατε ἄρχων Καμηνάρη,

Ὁ Καποδίστριας ἐμβήκεν εἰς ἓν πλοῖον ἀγγλικὸν πολεμικὸν καὶ ἐβγήκεν εἰς τὴν Βενετίαν διὰ νὰ συντάμῃ ὅσον τὸ δυνατόν τὸν δρόμον τοῦ ταξιδίου του. Ἐδῶ ἔστειλε τὸν Σεκρετάριόν του, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐνεχείρησα τὰ γράμματα τῆς Ὑψηλότητός του, καὶ τὸν ἐφωδίασα μὲ γράμμα μου περιέχον ὅσα πρέπει νὰ ἡξεύρῃ ἢ Ἐξοχότης του. Κατόπιν μὲ δεύτερον ἄνθρωπόν του μοὶ ἐφηνέρωσεν ὅτι εἶναι ἡναγκασμένος νὰ μείνῃ εἰς κάποια μεταλλικὰ νερὰ πλησίον τῆς Βενετίας δεκαπέντε ἢ εἴκοσι ἡμέρας. Ὡστε ἐδεύρησα καὶ τὸν νὰ στείλω τὸν Μόστραν νὰ τοῦ μιλήσῃ καὶ διὰ ζώσης φωνῆς καὶ νὰ σαφηνίσῃ ὅ,τι δὲν ἡμπορεῖ ἀπὸ τὰ γράμματα νὰ κηταλάβῃ. Τὸ ἔκαμα. Ὁ Μόστρας ἐστάθη κοντὰ του δέκα ἡμέρας. Ἡ πραγματεία ἐπέτυχεν. Ὑπεσχέθη νὰ εἶναι βοηθὸς τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου καθ' ὅσον δὲν παραβλάπτονται τὰ συμφέροντα τῆς Ῥωσσίας καὶ ἡ ὑπόληψίς του, καὶ ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν Πετρούπολιν δέχεται τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς Ὑψηλότητός του. Περνᾷ διὰ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, καὶ μὲ ὅλον τοῦτο στοχάζεται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Πετρούπολιν περὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα, διότι τὸν βιάζονται πολλὰ ὑποθέσεις νὰ ἐπιστρέψῃ ὀγλήγορα. Ἐν ὅσῳ διέτριβεν εἰς αὐτὰ τὰ μέρη ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ ἔδωκε πολλὰ σημεῖα τῆς εὐνοίας του, δηλαδὴ ἐπρόσταζεν ὅλους τοὺς πρέσβεις του νὰ διευθύνωσι τὰς ὑποθέσεις πρὸς τὴν ἐξοχότητά του, τοῦ ἔδωκεν ἀπροσδιόριστον ἄδειαν νὰ λαμβάνῃ ὅσα θέλει χρήματα, πλὴν δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ τίποτε, καὶ τέλος πάντων τοῦ γράφει ἰδιοχείρως ὅ,τι, ὅσον καὶ ἂν βιάζονται αἱ ὑποθέσεις τὴν ἐπιστροφὴν του τὸ περὶ ὑγείας κεφάλαιον εἶναι προτιμητέον καὶ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ πρώτη καὶ μεγαλειτέρα δουλεία.

Ἐχοντάς τον φίλον ἢ Ὑψηλότης του, ἔχει πολὺ. Πλὴν διὰ νὰ τὸν ἔχῃ διὰ πάντοτε καὶ καθὼς πρέπει εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίσῃ τὸν χαρακτήρα του καὶ εἰς τὴν ἀνταπόκρισιν νὰ ἡξεύρῃ ὅτι ἔχει ἔχει νὰ κάμῃ μὲ τὸν Κάτωνα τῆς Ῥώμης καὶ μὲ τὸν Φωκίωνα τῶν Ἀθηνῶν. Ἐχει καὶ πολὺ πείσμα καὶ δὲν ὑπερασπίζεται εἰμὴ ὑπο-

θέσεις δικαίας. Ὅθεν πρέπει καὶ τὰ γράμματά σας νὰ εἶναι κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον γραμμένα διὰ νὰ ἡμπορῇ νὰ τὰ μεταχειρίζεται.

Ὅσα ἔγραψα πρὸς τὸν Σαμουρκάσην δὲν τὰ ἐπαναλαμβάνω ὥς ἀναγνωσθῶσι μετὰ προσοχῆς διὰ νὰ γνωρίσετε πῶς πρέπει νὰ βεβαιώσετε εἰς ὅλας σας τὰς ὑποθέσεις καὶ πρὸς εἶναι τρόπον ὅστις τὰς ἐνισχύει καὶ δίδει καὶ εἰς τὸν προστάτην εὐλογοφανῇ αἰτίαν διὰ νὰ εἰμπορέσῃ νὰ σὰς δώσῃ ἔκβασιν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας. Δὲν εἶναι εὐκόλον, ὡς νομίζετε, ἅμα τοῦ γράψετε καὶ ἐν τῷ ἅμα νὰ γενῶσιν ὅσα θέλετε. Τὰ πράγματα ἔλαβον κακὸν τύπον καὶ δὲν διορθώνονται εἰμὴ μὲ τὴν ὑπομονήν, ἐπιμονήν καὶ μὲ τὸν κηρόν. Ὅταν συσταθῇ ἡ ἀνταπόκρισις τῆς Ὑψηλότητός του μὲ τὸν κόμητα δὲν εἶναι πλέον ἀνάγκη νὰ ἐπαναλαμβάνετε ὅσα γράψετε πρὸς τὴν Ἐξοχότητά του καὶ πρὸ ἐμέ. Ὅ,τι δὴποτε ὁμῶς θέλετε νὰ μοὶ γράψετε, πρέπει νὰ ἡξεύρετε ὅτι τζίμωφ δὲν συγχωροῦνται, ὅτι τὰ γράμματα ἀνοίγονται καὶ ὅτι καὶ ἂν εἶναι ἐξεπίτηδες ἄνθρωπος, πάλιν ἔχει δυσκολίαν νὰ περάσῃ γράμματα ἐξ αἰτίας τοῦ φόβου τῆς πανώλους, τῆς ἀφορμῆς τοῦ καπνίσματος τῶν γραμμῶν καὶ τῆς πόστας, ἢ ὁποῖα ἔχει δικαίωμα νὰ μὴ συγχωρῇ νὰ περῶσι γράμματα μὲ ἄλλα μέσα. Εἰμπορεῖτε ὁμῶς μὲ τὴν πόσταν νὰ γράψετε διηγηματικῶς καὶ ὡς τρεχοῦσας εἰδήσεις ὅσα θέλετε χωρὶς νὰ ἀναφέρετε τὸ ὄνομα τοῦ φίλου καὶ τῆς Ῥωσσίας καὶ χωρὶς νὰ ζητῆτε τί νὰ κάμω ἐγώ, τὸ ὁποῖον τὸ ἡξεύρω. Τοιοῦτοτρόπως ὑποφίαν δὲν περνᾷ, ἔξοδα ἔκταντα διὰ τὰ γράμματα δὲν γίνονται καὶ ὁ σκοπὸς τελειώνει, τὰ γράμματα ἀνοίγονται, πλὴν τίποτε δὲν κοινολογεῖται. Θέλουν αἱ διοικήσεις νὰ ἡξεύρωσιν ὅ,τι ταῖς ἀνήκει καὶ ὁποῖους ἀνθρώπους ἔχουν εἰς τοὺς τόπους των, ἀλλ' εἰς τὰς ἰδιαιτέρας ὑποθέσεις τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου δὲν ἀνακατεύονται καὶ οὔτε τὰς κοινολογοῦν.

Διὰ νὰ ἐξηγηθῶμεν εἰς ὅλα καὶ ἐπειδὴ τὰ παρόντα γράμματα δὲν ἔπρεπε νὰ ἐμπιστευθῶσιν εἰς τὴν πόσταν, εὐρήκα τὸν παρόντα νέον Εὐστάθιον Ἰωαννίδην, ὅστις ἦλθε καὶ μοὶ ἐξήτει βοήθειαν διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν σπουδὴν του καὶ τὸν κατέπεισα νὰ σὰς φέρῃ ἀσφαλῶς τὰ γράμματά μου μὲ ὑπόσχεσιν ὅτι θέλει τοῦ γενεῖ αὐτοῦ προμήθεια τῶν ἐξόδων του πρὸς ἑκατὸν φράγκα τὸν μῆνα. Τοῦ ἔδωκα μόνον ἐξήντα φλωρία διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ὁδοιπορίας σου, καὶ ὅταν φθάσῃ αὐτοῦ ὠμιλήσατε μὲ τὸ ὕψος του καὶ ὥς οἰκονομηθῶσι τὰ ἐτήσια ἔξοδά του ἢ ἀπὸ τὸ σχολεῖον ἢ ἀπὸ τὴν Ὑψηλότητά του ἢ ἀπὸ συν-

δρομήν. Τοῦτο μένει ἐδική σας φροντίς, φθάνει νὰ μὴ παραμεληθῇ ὁ νέος καὶ κάμετε ὅπως σᾶς εἶναι εὐκολώτερον.

Ἔδωκα εἰς τὸν Μόστραν τριακόσια φλωρία διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ ταξειδίου του καὶ ὅταν θέλετε στείλετέ τα. Δὲν ἐξωδεύθησαν τόσα μόνον, πλὴν δὲν θέλω νὰ νομίσῃ τὸ ὕψος τοῦ ὅτι εἰς τὰ ξένα χρήματα εἶναι γενναῖος, καὶ φθάνει νὰ μὴν εἶναι ὅλα τὰ ἔξοδα εἰς βάρος μου, διότι δὲν μοὶ τὸ συγχωρεῖ ἡ ἐνεστώσα κατάστασίς μου.

Εἰς τὸ περὶ ἀλλαγῆς τοῦ Μητροπολίτου δὲν ἔχω τι νὰ σᾶς εἰπῶ. Ὅσον ὁ πρόην ἦτο εὐήθης, ἄλλο τόσον εἶνε ὁ νῦν κακοήθης. Τοιοῦτος ἦτον ὅταν τὸν ἐγνώρισα, τώρα δὲν ἠξεύρω ἂν ἔγινε καλός.

Εἰδήσεις τῆς Πόλεως εἰμπορεῖς νὰ μοῦ γράψῃς χωρὶς ὑποψίαν. ὥς εἶναι ἄλλη ὑπογραφή εἰς τὸ γράμμα σου καὶ δὲν εἰμπορεῖ νὰ προσέλθῃ κανὲν ἀναντίον. Τοῦ Πατριάρχου ἡ ἐγκύκλιος εἶναι chef-d'oeuvre ἦτο προτιμώτερον νὰ τρώγῃ κάστανα καὶ νὰ σιωπᾷ.

Τὸ σχολεῖον πρέπει νὰ ἐνωτισθῇ τὸ ὕψος του, διότι αὐτὸ μόνον τὸ καλὸν εἰμπορεῖ κατὰ τὸ παρὸν νὰ κάμῃ. Τοὺς Βλάχους ἐγὼ οὔτε τοὺς ἐρώτησα, οὔτε τοὺς ἀνεκάτευσα ποτέ, καὶ ἔκαμα ὅ,τι τότε ἠμπόρει νὰ γίνῃ. Φανεῖτε σεῖς ἀσθενέστεροι, ἂν θέλετε, πλὴν ὑποχρεώσατέ τους νὰ καταπεισθῶσιν εἰς τὰ δέοντα καὶ εἰς ὅ,τι ὠφελεῖ καὶ τὴν πατρίδα των καὶ τοὺς ξένους.

Τελειόνω μὲ μίαν ὑπόθεσιν, ἥτις καὶ ἂν σᾶς φανῇ παράξενος δὲν εἶναι ὅμως ἀδικος. Ὁ Ὑψηλότατος αὐθέντης ἐνέκρινε τὸ φέρισμόν μου πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ μακαρίτου σπαθάρη Κωστάκη. Ἐγὼ δὲν ἔκαμα παρὰ τὸ χρέος μου τότε. Τώρα εἶναι ἄλλαι περιστάσεις καὶ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐγκρίνῃ ἡ Ὑψηλότης του ὁμοίως νὰ δοθῇ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ μακαρίτου (ὁ ὁποῖος ἀκούω ὅτι εἶναι καὶ καλὸς νέος) καμμία ἀρχοντιά μὲ εἰσόδημα καὶ νὰ τὸν προσταξῇ νὰ πληρώσῃ τὸ πατρικὸν χρέος του, καθότι αὐτὸς ὁ νέος ἔλαβε καὶ κάποιαν κληρονομίαν πατρικὴν καὶ τοὺς ὑποχρεώνουν καὶ οἱ νόμοι νὰ τὰ πληρώσουν. Ὁ μακαρίτης, ὡς τὸ ἠξεύρεις, ἦτο περισσότερον ἀπὸ ἀδελφὸς τοῦ Ὑψους του. Ἄν εὐεργετήσῃ τὸν υἱὸν καὶ νὰ ὑποχρεώσῃ καὶ ἓνα φίλον φαντάζομαι ὅτι θέλει κάμει καὶ δίκαια καὶ ὅσια.

Ταῦτα καὶ μένω, 1819 Ἰουλίου 18|30 ἐκ Πεισῶν

φίλος καὶ εὐχέτης

Ὁ μητροπολίτης Ἰγνάτιος

Εὐγενέστατε ἄρχων ἄγα,

Ἐλαβον ἀσμένως τὸ ἀπὸ 19 Νοεμβρίου γράμμα σου καὶ ἔγνων τὰ ἐν αὐτῷ. Δὲν εἰμπορῶ νὰ δουλεύσω τὸν λαμπρὸν ἡγεμόνα εἰς τὸ πρόβλημά του, διότι ὁ φίλος συστηματικῶς δὲν δέχεται οὔτε χρήματα, οὔτε δῶρα, εἰμπορῶ ὅμως νὰ δείξω τὸ πρὸς με γράμμα τῆς Ὑψηλότητός του, ἢ νὰ τοῦ τὸ στείλω, ἂν κατὰ περιστάσιν ἐμποδισθῇ ἡ ἀντάμωσίς μας, καὶ κατὰ τρόπον διορθώνεται τὸ πρᾶγμα, καὶ εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἐλάμβανε τὰ δῶρα τοῦ Ὑψους του. Λάβε λοιπὸν τὴν κλωσύνην νὰ βεβαιώσῃς τὴν Ὑψηλότητά του, ὅτι τοῦτο διορθώνεται, ὡς ἀνωτέρω γράφω, καὶ ὅτι καὶ χωρὶς ἔξοδα θέλει ἔχει τὸν φίλον βοηθὸν εἰς τὰς ἐπιτιπούσας ὑποθέσεις του.

Ὁ Πραΐδης στοχάζομαι ὅτι δὲν ἔχει τώρα χρεῖαν, ἐπειδὴ τοῦ ἐπρομηθεύθη ἐντεῦθεν διὰ τοῦ Γεωργίου Λεβέντη δέκα φλωρία μηνιαῖον καὶ εἰμπορεῖ μὲ αὐτὰ καὶ μὲ κατὰ ἰδικὸν του νὰ ζήσῃ. Πλὴν εἶναι ἄλλος καλὸς μαθητὴς ὡς ὁ Πραΐδης, τοῦ ὁποίου τὰ ἔξοδα ἔκαμα ἐγὼ πρὸ χρόνων καὶ τὸν ἐγύμνασα καλὰ εἰς μαθηματικά, φυσικὴν καὶ ἀστρονομίαν μὲ σκοπὸν διὰ νὰ τὸν στείλω ἔπειτα εἰς τὴν Γαλλίαν νὰ διδαχθῇ τὴν ναυτικὴν καὶ νὰ διδάξῃ εἰς τὴν Ὑδραν, ὅπου εἰμπορεῖ νὰ συσταθῇ τοιοῦτον Σχολεῖον. Αὐτὸν ἂν εἰμπορῇς νὰ ἀναλάβῃς καὶ νὰ τοῦ προμηθεύσῃς τὰ ἔξοδα τῆς σπουδῆς του εὐεργετεῖς τοὺς θαλασσίνοὺς μας, διότι ἐγὼ τώρα ἔμεινα μόνον μὲ τὸ ἐτήσιον, τὸ ὁποῖον μὲ ὅλην τὴν δυνατὴν οἰκονομίαν δὲν φθάνει εἰς τὰ ἔξοδά μου καὶ δὲν εἰμπορῶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ κρατήσω ἄλλους μαθητὰς εἰμὴ τοὺς ἀνεψιούς μου μόνον, τῶν ὁποίων ἡ ἀνατροφή μοὶ ἔγινε βάρος μὲ τὸ νὰ εἶναι ὀρφανοί. Αὐτὸς ὁ νέος τελειώνει τὴν σειρὰν τῶν μαθημάτων του τὸν Μάϊον καὶ εὐρίσκει πόρον ζωῆς. Ἄν ὅμως στοχάζεσαι ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον ἐν τοιοῦτον σχολεῖον, καὶ ὥς εἶναι καὶ εὐκόλον νὰ προβλεφθῶσι τὰ ἔξοδά του, ἔχω εὐχαρίστησιν νὰ γενῇ ἀπὸ φίλον ὅ,τι ἐγὼ δὲν εἰμ-pόρεσα νὰ κάμω εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις μου.

Ταῦτα ἐν βίᾳ καὶ μένω, 1820 Δεκεμβρίου 27 ἔ. π., ἐκ Πεισῶν.

Εὐχέτης καὶ φίλος

Ὁ Μητροπολίτης Ἰγνάτιος

Περὶ τῆς ἐν Βενετίᾳ διαμονῆς τοῦ Καποδιστρίου, περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ εἰς τὴν πρώτην τῶν ἀνωτέρω ἐπιστολῶν του ὁ μητροπολίτης Ἰγνάτιος, γινώσκομεν καὶ ἐξ ἄλλων πηγῶν, ὅτι ἡ Αὐστριακὴ Κυβέρνησις, καὶ τοῖ

Υπουργὸν ὄντα τοῦ Τάαρου, σφόδρα ἐν τούτοις ὑπο-
πτειομένη τὸν Καποδίστριαν παρηκολούθει αὐτὸν διὰ
μυστικῶν πρακτόρων της. Κατὰ τὴν ἐκ Βενετίας διέ-
λυσίν του ταύτην ὁ Καποδίστριας, μακρὰν τῆς πατρί-
δος του ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον, ἐπεθύμησε νὰ ἴδῃ αὐτήν.
Ἀνεχώρησεν ὅθεν ἐκ Βενετίας τὴν 13|23 Ἰανουαρίου
1819, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Κερκυραίου ιστοριο-
γράφου καὶ ἐπιστηθίου φίλου του Ἀνδρ. Μουστοξύδου, καὶ
διὰ τῆς Ῥώμης καὶ Νεαπόλεως ἔφθασε κατὰ τὸ πρῶτον
δεκαήμερον τοῦ Μαρτίου εἰς Κέρκυραν. Ἀλλ' ἐκεῖ ἡ
ψυχὴ τοῦ Καποδιστρίου ἐδοκιμάσθη ἐν θλίψεσιν. Δὲν ἐ-
κὰι μόνον τὸν τάφον του ἠσπάσθη εἰς τὴν Μονὴν Πλα-
τυτέρως.

Παρέμεινε δ' ὁ Καποδίστριας ἐν Κερκύρᾳ ὑπὲρ τὸν
μῆνα, ἀπὸ τῆς 23 Μαρτίου μέχρι τῆς 30 Ἀπριλίου 1819.
Ἐκ τῆς ἐν Κερκύρᾳ δὲ τότε διαμονῆς του πεισθεὶς ἐξ ἁ-
μέσου ἀντιλήψεως πόσον ἦτο καταθλιπτικὴ ἐν Ἑπτανή-
σῃ ἡ Ἀγγλικὴ Προστασία, εἰς τὴν σύστασιν τῆς ὁποί-
ας εἶχεν αὐτὸς οὗτος τὰ μέγιστα συντελέσει, ἀπηύθυνε
τὸν ὁκτώβριον τοῦ 1819 ὑπόμνημα πρὸς τὸν Ἀγγλὸν
ὑπουργὸν λόρδον Βάθουρστ καὶ ἐπιστολὴν προσωπικὴν
πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν δοῦκα Οὐέλλινγκτων, μευφόμε-
νος τὴν πρὸς τὴν Ἑπτανήσον πολιτικὴν τῆς Ἀγγλίας
καὶ δικιολογῶν τὴν δυσχερέσειν τὴν κατοίκων τῶν
Ἰονίων νήσων κατὰ τῆς Ἀγγλικῆς Προστασίας, ἀσκου-
μένης συνήθως δι' Ἀρμοστῶν ἀπολυταρχικῶν, τὴν ἰδί-
αυ αὐτὸς ἐκείνου ὑπὲρ πάν τιθεμένων. Τὸ διάβη-
μα τοῦ δὲ τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ κυριώτερη αἰτία τῆς ἐπειτα
ἀδικιολογίας πρὸς αὐτὸν συμπεριφορᾶς τῆς Ἀγγλίας. Κα-
τὰ τὴν ἐν Κερκύρᾳ ἐν τούτοις διαμονὴν του ὁ λόρδος
Μέγας Ἀρμοστής τῆς Ἑπτανήσου τῷ ἐπεδαψίλευσεν ἐ-
ξαιρετικὰς τιμὰς καὶ πρεχωρήσεν εἰς αὐτὸν ὅπως ταξι-
δεύσῃ μίαν πολεμικὴν φρεγάταν κατ' ἐντολὴν τῆς Ἀγ-
γλικῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν τέλει χάριτας καὶ δημοσίᾳ ὁμολογοῦμεν πρὸς
τὸν ἐξ Ἰου κ. Λορ. Κασσιμάτην, φαρμακοποιόν, πρὸς ὃν
ὀφείλομεν τὰ ἀπόγραφα τῶν ἀνωτέρω ἐπιστολῶν τῶν ὁποί-
ων τὰ ἀρχετύπα σώζονται παρὰ τῇ ἐν Ἰω οἰκογενείᾳ Βα-
λέττα.

Ἐν Ἀνδρῳ, μαῖου φθίνοντος 1930

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΠΑΣΧΑΛΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΑΡΙΜΠΑΣ

Η ΣΙΩΠΗ

Ὅπως σιγὰ περπατοῦσε καὶ μίλαε, τὸ ἴδιο ὅπως ἔ-
κανε σιγὰ —σκεδὸν μυστικὰ— τῆς δουλειῆς του, ἔτσι σιγὰ,
βολικά, μειλίχια τὴν ἀγάπησε. Σιωπὴ! Αὐτὸς εἴξερε....

Τώρα στὰ ἔμπα τοῦ καλοκαιριοῦ ποῦ μπουμπουκιά-
ζαν οἱ δέντροι καὶ φούσκωνε κρυφὰ τὴ νύχτα ἡ θάλασσα,
τώρα κι' αὐτὸς ξαναγενιόταν. Καινούργια νειάτα ἔκανε.
Καινούργια ἀγάπη.

Ἐκλεπτισμένες, τρυφερότατες, ἀόριστες ἀποθυμιῆς τοῦ
δόνιζαν τὴ ψυχούλα του ἀγάλη, τοῦφερναν ἀπὸ μακρὰ
τὰ μοσκοβολητὰ τῆς ὁμορφιάς της, ἐκείνη τὴ σιγομιλητὴ
νοστιμάδα τῆς φωνῆς της. Ψυχὴ μου!...

Αὐτὸς ποῦ κάτεχε τόσο καλὰ τὰ ζητήματα κι' ἦταν
μπασμένος γλυκότητα στὸ νόημα ὅλων τῶν πραγμάτων,
ἦταν —ὅπως πάντα καὶ τώρα— πεπεισμένος καὶ ἡσυχος.

Σιγὰ, γλυκὰ, μυστικὰ τῶξερε μόνος του —καὶ τῶχε
μέσα του ἓνα χάσμα— ὅτι ὅλος ὁ κόσμος ἀγνοοῦσε.

... Ναί, ἡ γυναίκα ἦταν τὸ ἀριστούργημα τῆς χτίσης.
Ὁ μέσος ὅρος τῆς θετικώτερης ἀξίας ποῦ μπορεῖ νὰ βγεῖ
μεσ' ἀπ' τὴ δημιουργία τοῦ Πλάστη, ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴ σει-
ρὰ τῶν φαινομένων ποῦ τὸ καθένα χωριστὰ καὶ οὐλα μα-
ζὶ παράγουν τὴ ζωὴ καὶ τὸ σκοπὸ της. Ἡ μεγαλύτερη ἀ-
πόδειξη τῆς καλωσύνης τοῦ Θεοῦ. Νά, αὐτὴ ἡ σφραγίδα
ποῦ ὁ ἴδιος ἔβαλε πάνω στὸν κόσμο του. ὅτι τὸ ἔργο εἶ-
ναι γνήσιο καὶ αὐτὸς χωρὶς ἀμφιβολία πανάγαθος.

Ἔθεσε ὅρια σ' ὅλα τὰ πράγματα καὶ τοῦ καθενὸς
κανόνισε τὴ δικαιοδοσία καὶ τὴν τάξη.

Στὰ ἄστρα ἔδωσε τὴν ἀστρινὴ ὁμορφιά. Στὰ ἄνθη
τὴ λουλουδίσια χάρη. Τὴν εὐωδιὰ στὴ ῥίγανη ἔδωσε. Τὸ
χρῶμα τοῦ ῥόδου στὰ χεῖλια τῆς γάτας. Τὸ μπουρμπου-
λά με σκόνη χρυσοῦ πασάλειψε. Καὶ με ῥοῦ βελουδοῦ τὴ
φλούδα τοῦ δαμάσκηνοῦ. Ἐκαμε τοῦ μαρουλιοῦ τὸ κο-
τσάνι, στὸν καιρὸ του, γλυκότητα. Νοστιμώτατα τῆς κα-
βουρομάνας τὰ μέσα.

Τὰ μάτια τᾶκαμε χρώματα. Μαῦρα, μαβιά, γαλάζια.
Κι' ἄλλα χῶρις κανένα χρῶμα, παρὰ ἔτσι ἀχρῶμα με μύ-

νο τῇ λάμπῃ τῆς ζωῆς των.

Ψυχὴ μου καὶ τί δὲν ἔκαμε!

Ἔδωσε ἱστορία καὶ πρόσωπο σ' ὅλα τὰ πράγματα — ὕλικά καὶ αὐλά, ζωϊκὰ καὶ ἀνόργανα — σχῆμα καὶ θέση. Στὸν ἄνθρωπο, στὰ ζῶα, στῆς πέτρες.

Καὶ χάρισε στὰ σερπετὰ καὶ στὰ πτηνὰ τὴν ἴδια σβελ-
τοσύνη στὸ πέταγμα.

Ἀπὸ τὸν ἴδιο μαγικὸ σπόρο πῆρε καὶ φύτεψε στῆς
καρδιές μας ἑμᾶς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων.

Καὶ δὲν ἀδίκησε τ' αἴψυχα σώματα, τ' ἄλλα τὰ δίχως
αἷμα καὶ φωνή, τὰ χωρὶς αἴσθησι. Ἄφισε τὴ χαρὰ τους
στὴν δική μας γεύση, στὴν ἀφή μας, στὴν ὄραση.

Ἔτσι...

Ὅμως ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ εἶδη καὶ τῆς ποιότητες —
τῆς πᾶσα λογὶς ὡμορφιᾶς καὶ χάρες — αὐτός, μάστορος ἐ-
ρωτικὸς μεκακωμένος, μαίτρ ἀρωματοποιός, φιλτραριστής,
μαέστρος, πῆρε κι' ἔκαμε μιὰ νέα ποιότητα, ἓνα εἶδος πε-
ριεκτικὸ κάθε ὡμορφιάς καὶ γλυκύτητας, ἓνα μαγικὸ νὰ ποῦ-
με ἑξτρέ, τὴ γυναῖκα.

Ἐπρεπε νὰ συμφωνήσουν ὅλα μαζί της, νὰ κάμουν ἓ-
να εἶδος ἔρανο ἀπ' τὴ ὁρῶσά τους, τὴ γητεία τους ἀπ' τὴ
χάρη τους, ἀπ' τῆς καρδιάς των τὸ ἀπαλότατο περίσευμα,
ὥστε νὰ πεντοβολάει αὐτὴ γιασεμὶ καὶ λεβάντα ὥστε νὰ
λάμπει σὰν ἄστρο, νὰ χαίρεται σὰν πουλὶ καὶ σὰν σαύρα.

Ἀχ ναί.

Νᾶναι λουλουῖδι κι' ἀστέρι μαζί, φῶς καὶ ἄερας, κάτι
ἀπ' τὰ πουλιὰ νᾶχει ἢ χάρη της κάτι ἀπ' τὰ νερὰ κι' ἀπ'
τὰ δάσα...

Αὐτὸς ποῦ τᾶβλεπε τόσο καθαρὰ οὐλα τὰ πράγμα-
τα, δὲν ἀμφίβαλε, δὲν ἐδίσταζε, δὲν φοβοῦταν. Ἦταν ὅπως
πάντα καὶ τώρα πεπεισμένος αὐτός, ἦταν ἡσυχος.

Ἡ Μίνα, ἡ Νίτσα, ἡ Δώρα καὶ τόσες ἄλλες ἦσαν ἄ-
στρα ποῦ αὐτὸν κυτάζαν. Σιωπὴ... Τὸ κανάλι τῆς ζωῆς
τοῦ ἦταν πέρα ὡς πέρα ἀκύμαντο.

Ἀκύμαντη σιωπηλὴ φευγαλαία ἦταν κι' ἡ σκέψη του.

.... Εἶναι κάτι, εἶναι πολὺ, εἶναι σπουδαῖο, νὰ περ-
νᾶς ἀθόρυβα στὴ μαγικὴ ἐξήγηση τῶν φαινομένων, νὰ
μπαίνεις στὸ λεπτότατο νόημα τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς αἰτίας,

ἀχ ναί, νὰ ξέρεις τὸν τρόπο ποῦ πείθει γλυκά, ποῦ ὑπο-
τάζει, ποῦ μαγεύει.

Μὲ πεποιθήση, μπροστά του καταπρόσωπο, ἢ ῥένα
δὲν τοῦ τῶπε πέρα πέρα ὁλόκληρο τὸ «σ' ἀγαπῶ;»

Μὲ τὰ ἴδια του τὰ μάτια — αὐτὰ ποῦ τοῦδωσε ὁ Θε-
ὸς νὰ βεβαιώνεται, νὰ πιστεύει, νὰ βλέπει — δὲν τὴν εἶδε
νὰ δακρύζει γι' αὐτὸν ἢ Μαρίτσα; Αὐτὸς ποῦ μὲ τόση
εὐλάβεια μετατόπιζε τῆς ἀναμνήσεως στὴν καρδιά του, αἰστά-
νονταν ἀκόμα τὴ βελουδένια ἀπαλότητα τοῦ χεριοῦ της στὴ
φούχτα του. Κυτάζοντάς τὴν ἐβεβαιώθηκε γιὰ τὸ σχῆμα
της. Τὴν ἄγγιξε καὶ θὰ ὀρκιζόταν ὅτι ὑπάρχει. Ἄκουσε
τὴ φωνή της καὶ ἐννόησε. Δὲν ἀμφίβαλε, δὲν ἐδίσταζε, δὲν
φοβοῦταν.

Πρέπει νὰ ξέρεις — νὰ μπορεῖς — νὰ διακρίνεις τὸ
ὠφέλιμο ἀπὸ τὸ ἄχρηστο. Τὸ καλὸ ἀπ' τὸ κακό. Τὸ ψέ-
μα ἀπ' τὴν ἀλήθεια.

Εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ — εἶναι τέχνη βαθύτατη —
νὰ βρίσκεις τὴν οὐσία τῶν πραγμάτων. Νὰ μεταβάλεις ἐσὺ
τὴ σειρά τῶν γεγονότων. Νά, νὰ γκρεμίζεις καὶ νὰ οἰκοδο-
μεῖς τὸν Ναὸ σὲ τρεῖς ἡμέρες.

Ἐκεῖ ποῦ τὰ ὅρια τοῦ νοητοῦ καὶ ἀκατανόητου συγχί-
ζονται, ὅπου ἡ ὕλη ὑψώνεται, ἐξαυλώνεται καὶ γίνεται
πνεῦμα, πρέπει νὰ γδύνεσαι, τὴν σάρκα καὶ νὰ γίνεσαι
πνοή, γιὰ νὰ περάσεις, πρέπει ν' ἀποθέτεις πρόσωπο καὶ
βάρος καὶ νὰ γίνεσαι νόμος. Τότε θὰ διατάξεις καὶ θὰ γί-
νεται. Θὰ λὲς γεννηθῆτω φῶς καὶ θὰ γίνεται φῶς!

Ἡ ἀξία τοῦ κόσμου δὲν βρίσκεται μέσα του, παρὰ μέ-
σα μας.

Εἶναι ἀφιμένο σὲ μᾶς νὰ δίνουμε σημασία στὰ πράγ-
ματα γιὰ νὰ ὑπάρξουν, νὰ λάμπουν. Ἄν τ' ἀγνοήσουμε
αὐτὰ θὰ πεθάνουν. Θὰ πεθάνουν ἀπὸ λύπη, θὰ τ' ἀφα-
νίσει ἡ προσβολὴ καὶ ἡ ἀτυχία τους.

Ὡστε;

Ὡς φαίνεσαι — κι' εἶναι βέβατο — ὁ Θεὸς ἐδημιούρ-
γησε ὅλα στὸν κόσμο μὲ μιὰ σκέψη ἀπώτερη.

Τοὺς ἔδωσε ἀξία καὶ ὑπαρξή, νόημα καὶ χάρη, κρα-
τῶντας γιὰ μᾶς μιὰ ἐπιφύλαξη, ἓναν ὄρο.

Ὅτι τότε θὰ ζοῦν καὶ θὰ ὑπάρχουν, ὅταν ἐμεῖς τὰ

χρειαζόμαστε. Γιὰ νὰ παρουσιαστοῦνε μπροστά μας, τότε μόνο θὰ πέρνουν ἔνδυμα καὶ πρόσωπο, βάρος καὶ λόγο.

Ἄχρωμα, ἄβαρ, ἄῤῥα, θὰ πλανῶνται στῆς ἀνυπαρξίας των τῇ νύχτᾳ καὶ ἀπὸ κεῖ θὰ τ' ἀνακαλοῦμε ἐμεῖς στὴ ζωή, στὴ πνοή καὶ στὸ χῶρο....

==ooo==

Γι' αὐτὸ γλυκότατο ἓνα φῶς φεγγοβολοῦσε στὴ καρδιά του.

Τὰ ῥόδα, ἡ ἄνοιξη, ἡ Μίνα, ἡ Νίτσα, ἡ Δώρα ἦσαν πράγματα χρήσιμα. Σιωπή, αὐτὸς ἤξερε....

Ἡ νύχτα θ' ῥχῶταν. Μοσκοβολημένη, σοβαρή, μυριάστερη θάπερνε πίσω τὸ φῶς καὶ τὰ χρώματα. Θὰ παράλαζε τῆς μορφῆς τῶν πραγμάτων, τὸ ὕψος, τὸ ὕψος των. Ξέρετε ἡ νύχτα πούθε ῥχεται;

Ὅταν ὁ κόσμος ἦταν ἀκόμα ἀκατασκεύαστος, ρευστὸς ἀσχημάτιστος, τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ πλανιῶταν ἀπάνω του. Ἦταν νύχτα!

Μεσ' στὴ νύχτα τὰ πράγματα χάνονται, παραμορφώνονται, χάσκουν. Σὰν κάτω ἀπὸ 'να μαρτύριο βρίσκονται. Σὰν μεσ' σὲ κοκότατο ὄνειρο. Τρέμουν, κρυφοκυτᾶζουν, λιγώνονται. Εἶναι λὲς μεταξὺ μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου. Μεταξὺ φθορᾶς καὶ ἀφθαρσίας.

Ἄν προχωρήσουν νύνουνται τὴν ὕλη, ἐξελίσσονται, ὑπάρχουν. Γίνονται φῶς καὶ ῥυθμός, μέτρο καὶ σχέση. Ἄν πισωπατήσουν λιγάκι, μὲ τὸ τίποτα ἐνώνονται. Δὲν ὑπάρχουν.

Εἶναι ἡ νύχτα τὸ μαῦρο παραπέτασμα τοῦ κόσμου. Ἀπὸ δῶ τὸ φῶς, ἡ ζωή. Ἀπὸ κεῖ τὸ μηδέν, τὸ σκοτάδι.

Τὸ ἀναμέσο τῆς σιωπῆς τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς φωνῆς του εἶναι ἡ νύχτα....

Αὐτὸς ποῦ κάτεχε τόσο καλὰ τὰ ζητήματα καὶ ἦταν μπασμένος γλυκότατα στὸ νόημα ὅλων τῶν πραγμάτων, ἦταν — ὅπως πάντα καὶ τώρα — πεπεισμένος καὶ ἡσυχος.

Μεσ' στὴ νύχτα θὰ πῆγαινε.

Βαδίζοντας ἀπὸ σιγά, τελετουργικά, στοχαστικά — «Ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός» — θὰ εὐλογοῦσε τὸν κόσμο.

Ἀπ' τῆς ψυχῆς του τὰ βάθη, θ' ἀνέβαινε αἶνος καὶ ὕμνος.

.... Ἄς εἶναι εὐλογημένη ἡ ὥρα ποῦ ἔγινε ὥστε τὸ προζῦμι νὰ φουσκώνει τὸ ψωμί καὶ νὰ τὸ κάνει γλυκότατο.

Ἄς μείνει κρυφὴ στῆς καρδιές μας ἡ τέχνη ποῦ κάνει ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ βγάζουν οἱ νεοσσοὶ πουπουλάκια καὶ φτεροῦγες στῆς πλάτες των.

Ὁ σπόρος ποῦ πέφτει φυτρώνει. Βυθίζει στὸ χοῦμα τὰ πόδια του ὑψώνει τὴ κεφαλὴ του στὸν ἀέρα. Ἄς ἐχωμεν πρὸς τὸν Κύριον. Εἶναι ἀφιμένο στὴ καρδιά του ἡ γλυκύτατη γνώση, νὰ μετουσιώνει μέσα του τὸν ἀέρα σὲ χυμούς καὶ σὲ φλούδα καὶ τὰ συστατικά τῆς γῆς σὲ χρῶμα καὶ ἄρωμα.

Ἔτσι...

Γιατὶ ἐκεῖ πρὸς τὰ σπίτια, μπερδεμένο μεσ' τᾶλλα ἦταν τὸ σπῆτι του.

Κόρη μαγεμένη, μυστηριακὴ, ἀξιολάτρευτη τὸν περιέμενε. Ψυχὴ μου!

Πουλὶ πλανεμένο ἀπὸ τοὺς κήπους τῆς Ἐδέμ εἶχε φλετουρήσει σιὰ τζάμια του. Ἀστέρι ποῦ φωτίζοντας τὸ τόξο τοῦ δρόμου, ἔπεσε μέσα του.

Ἐχόρδιζε τὴ φωνή της καὶ μίλαε. Σὰν μεσ' σὲ γιᾶλινο σῶμα ἡ καρδιά της κοκίνιζε. Ἀπόπνεε ἄρωμα.

Ἐλαμπε, ἔκλαιγε, γέλαε. Σιωπή! Κανεὶς μὴν τὸ μάθει!

Ἄς μὴ βρεθεῖ στὴ καταμέτρηση τῶν πλασμάτων του ποῦ θὰ κάμει ὁ Κύριος.

Τὸ βάρος της, ἄς μὴν ὑπολογιστεῖ στὸ βάρος τούτου τοῦ κόσμου.

Ἄς εἶναι αὐτὴ τὸ παραπάνω καὶ τὸ παρακάτω ἐκείνου ποῦ θὰ χρειαστεῖ ὁ Πανάγαθος...

==ooo==

Κι' ἡ νύχτα ἤρθε.

Εὐλογώντας περπατοῦσε, ὅπως τὸ νεράκι περπατάει στὰ χόρτα, ἐπρόβαινε. Ἐλαμπε.... Δὲν ἐδίσταζε, δὲν ἀμφίβαλε, δὲν φοβοῦταν! Ἦταν ἡσυχος....

Καὶ πῆγε.

Καθὼς ὁ ἥλιος λαμπρότατος ἀνοιξε.

Ειρήνη ὑμῖν. Μὴ φοβᾶστε.

Γαληνότερες ἄς εἶναι οἱ σκέψεις σας. Ἀπαλότατο στὴ καρδιά σας τὸ αἷμα... Τοῦφυγε!

Σὰν κόρδα ἔσπασε ἡ φωνή της στὸ στήθος της.

Κλίνοντας πρὸς τὰ μπρός, πρὸς τὰ πίσω, ἔκαμε αὐτή, ὅπως κάνουν τὰ δέντρα ὅταν πέφτουν. Ὅπως κάνει τὸ γεράκι πρὶν ἀνοίξει τὰ φτερά του καὶ φύγει.

Τοῦ καντηλιοῦ ἡ φλόγα ὕπως κάνει πρὶν σβύσει...

Σιωπή, τὸ σῶμα της χάθηκε. Ἀπ' ὅτι εἶχε ἐγκόσμιο, μόνο τὰ φορέματά της ποῦ φόραε εἶχαν μείνει στὸ πάτωμα!.

Χαλκίδα Μάρτις 1930

Γιάννης Σκαρίμπας

ΤΟ ΣΠΗΤΙ ΜΑΣ

Στὸ σπῆτι μας σταμάτησε ἡ ζωή.
Ἀπ' τ' ἀνοιγμένα τὰ παράθυρά του,
καμμὰ τ' ἀγέρα δὲ γλυστρᾷ πνοή,
κι' ὁ ἥλιος στρέφει ἀλλοῦθε τή ματιά του.

Τὸ σπῆτι μας τὸ πνίγει ἡ ἀραχνιά,
καὶ στερεωμένη πάντα του εἶν' ἡ βρύση.
Δὲν ἔχει οὔτε ἓνα ξύλο στὴ γωνιά
λύχνου κανένα γιὰ νὰ μᾶς φωτίσει.

Ἡ μάνα μας καρφώθηκε βαρειά
μέσ' στὴν παλιά, τὴ μαύρη πολυθρόνα,
μὰ τὴ στολίζει καὶ στὴ δυστυχιά
τῆς καλωσύνης πάντοτε ἡ κορώνα.
Τὰ πόδια της σωμμένα λὲς ζητοῦν
κάπου νὰ γείρουν καὶ νὰ ξαποστάσουν,
καὶ τὰ λιγνά της χέρια νὰ σμιχτοῦν,
πουλιά, ποῦ ἦρθ' ἡ ὥρα νὰ κουρνιάσουν....

Κ' ἐγὼ ποῦ ἀκόμα μέσ' στὸ λογισμό
στριφογυρίζω τῆς ζωῆς τὸ γοῖφο,
πότε ξεσπᾶω σ' ἓνα βαθὺ λυγμὸ,
καὶ πότε σὲ θλιμμένο κάποιο στίχο.

Κι' ὁ ἀδερφὸς παράξενος, βουβὸς,
κλεισμένος στὴ δική του τὴν ὁδύνη,
ὀλημερὶς δουλεύει, μὰ κι' αὐτὸς
φάντασμα τοῦ σπητιοῦ λὲς κ' ἔχει γείνη....

Γ. ΜΑΡΚΟΡΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΟ

Σνὴ χαριτωμένη νεόνυφη Εὐφροσύνη Ράλλη Παλατιανὴ
Χαιρετισμὸς τοῦ 1902

Ξύπνα ποθάω μὲ τῆς αὐγῆς τ' ἀέρι
Τὰ πρῶτα μου φιλιὰ νὰ σοῦ χαρίσω
Μὴν ἀμφιβάλῃς, τὸ ἀκριβὸ σου ταῖρι
Σ' ἀμιλλα ὠραία θέλει μ' αὐτὰ ξυπνήσω.

Γραμμένο τῆς ζωῆς μου ἔχει τ' ἀστέρι
Πῶς δῶρο ἐδῶ πολύτιμο θ' ἀφήσω,
Προτοῦ γιὰ πάντα ὁ χρόνος καιρὸς μὲ φέρῃ
Μὲς τὸ μαῦρο του κύμα νὰ βυθίσω.

Ἀρμωζε τάχα ἓνα τῆς γῆς λουλοῦδι
Νὰ σοῦ προσφέρω, ἄν ὀμπροστὰ σ' ἔσένα
Ἀξίζουν ὅλα ὡς πεταμένο φλοῦδι ;

Τὸ μόνο δῶρο ποῦ σοῦ πρέπει εἶν' ἓνα
Γελαστὸ τῆς ἀγάπης βλασταροῦδι,
Ποῦ θὰ μετράει τὰ χρόνια του ἀπὸ μένα.

Κατ' ἀνακοίνωσιν Κ. Παλατιανοῦ

Teodoro Briccos

La rivincita dell' Ellade
per la palma della bellezza in Europa
Μετάφραση τοῦ Ἀναστασίου Σκιαδαρέση

Σὲ κήπους Ἑσπερίδων ἡ θεϊκὰ
συναγωνίστηκε ὁμορφιά καὶ βγαίνει
νικήτρια ἡ Ἀφροδίτη, ὅπως πλατεῖα
ἡ φήμη ἔχει ἀπλωθῇ στὴν Οἰκουμένη.

Κ' ἡ καυχησιὰρα Εὐρώπη γιὰ παλιὰ
μεγαλεῖα, ὅπου ἀνώφελη ἀπομένει
τέχνης σκουριά, ἀνυπόμονη προσμένει
νὰ δοθῇ νέο βραβεῖο στὴν ὁμορφιά.

Νὰ, ἀπὸ τίς πιὸ μεγάλες ξένες χώρες
λαμπρὲς μὲ τὰ φημισμένα καὶ κραγιόνια
τοῦ συρμοῦ, οἱ διαλεχτὲς φτάνουνε κόρες

μὰ ὁ κόσμος παρατάει μὲ καταφρόνια
κάθε ψεύτικο σύμβολο καὶ βάνει
στὴ θεία ὁμορφιά σου, Ἑλλάδα, τὸ στεφάνι.

Η Δ Ο Ν Ι Κ Ο

Ἄγκομαχάει μαζί μας τὸ κρεββάτι
κ' ἡ νύχτα μὲ τὰ θάρρη της τὸ φρύγει·
τῆς ἡδονῆς ἀπόψε ἡ θύρα ἀνοίγει
στὴ μέθη τῶν αἰσθήσεων τῇ φλογάτῃ.

Ἐφηβος μελαψὸς καὶ σὺ σταράτη.
Ἀπ' τὰ κορμιὰ περνοῦνε ἄφραστα ῥίγη
ποὺ ὁ ἐρωτικὸς καὶ μὸς γυμνὰ τὰ σμίγει
σὰν ἀναψαν οἱ πόθοι μας, οἱ ἀκράτη.

Τὸ στρώμα καίει, φωτιά καὶ τὰ σεντόνια
κάπου κουβάρια βρῖσκονται πρὸ πέρα,
τὴν καρτεροῦσα τὴ στιγμή ἀπὸ χρόνια....

Καὶ τώρα πὰ τυλίξου, κ' ἦρθε ἡ μέρα
Πῶς τὸ γλυκὸ κορμί σου βαλαντώνει.
Γλυκοκοιμήσου: Γυ' ἄλλους ξημερώνει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΙΔΕΡΗΣ

ΓΙΑΝΝΗ ΤΣΙΛΙΜΙΓΚΡΑ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σ' ἓναν ποιητὴ ἐπιγραμματογράφο

Καὶ ποῖο εἶν' αὐτὸ ποὺ θὰ μοῦ πῆς τὸ νέο τὸ τόσο εὐφρόσυνο;
—Γιὰ τὸν Νταντὴ θὰ κάμουμε τὴν Κυριακὴ μνημόσυνο.
Μὰ πῶς, ποὺ ζεῖ καὶ κορδατὸς κάτω στὴν πιάτσα βγαίνει;
—Ζώντας του αὐτὸς ἐπέθανε καὶ πρέπει νὰ τοῦ γένῃ.

Τόσα ἐγκώμια ἐσὺ γιὰ ἐσένα ἀπὸ ζώντας σου ἔχεις πλέξει
ποὺ δὲ θάβρουμε νὰ ποῦμε στὴ θανή σου καμμία λέξη.

Κανεῖς δὲν ξέρεῖ ποιητὴς ἂν ἴσως στὴ θανή του
πολιτικὸ μνημόσυνο γενεῖ γιὰ τὴν ψυχὴ του·
γιὰ σὲ θὰ γένῃ σίγουρα ἀπ' οὔλα τὰ κοπέλια
γιὰ τὰ πολλὰ ποὺ κάμινε τσ' ἀπαγγελίες σου γέλια.

Ἐπιτύμβιο

Ἐνθάδε κεῖται ἐκεῖος ὁ ποιητὴς
ποὺ δίχως κωμωδίες ποτὲ νὰ φτιάσῃ
ἤμπόρεσε μὲ μοῦσα σοβαρὴ
νὰ κάμῃ οὐλον τὸν κόσμον νὰ γελάσῃ.

Ἑπτανησιακὰ σημειώματα

BIBLIOGRAPHIE JONNIENNE

Προσθήκαι

25. «Πολιτικὸς κώδιξ τοῦ ἡνωμένου Κράτους τῶν Ἰονίων νήσων. Κέρκυρα, ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τῆς Κυβερνήσεως 1851.»

Εἰς σχῆμα 8ον καὶ σελ. λβ' καὶ 399 καὶ πδ' σελ. α'—ιε' Δευτέρα Σύνοδος ἀριθμ. ΙΗ—ΟΑ', ιε'—λβ' Πίναξ τῶν βιβλίων, τίτλων, κεφαλαίων κλπ. σελ. 1—399 Γενικαὶ διατάξεις εἰς Κεφ. Ε κτλ.

26. «Κατάλογος τῶν ἐκλογέων τῆς Νήσου Ζακύνθου. Τῶν δικαιουμένων προτάσεως καὶ ψήφου, πρὸς ἐκλογὴν τοῦ Περιτοκικοῦ Συμβουλίου τοῦ Α' Τμήματος τῆς ἐξοχῆς κατὰ τὸν Δ' Νόμον τοῦ Θ' Κοινοβουλίου. Ἐκ τοῦ Ἐπαρχείου Ζακύνθου τῇ 29 Μαΐου 1860. Τυπ. ὁ Παρνασσός.»

Εἰς 8ον μεγ. 22 X 28 ἐκ. μ. καὶ σελ. 4 περιλαμβάνει ἐν ὅλῳ 236 ἐκλογεῖς ἀλφαβητικῶς εἰς τηρούμενον παρ' ἡμῖν ἀντίτυπον ἐν τῇ περιθωρίῳ τῆς 4ης σελίδος περιέχεται ἡ κατωτέρω σημείωσις:

«Τὴν 31 Μαΐου 1860 ἔ. ν. ἐδημοσιεύθη ὁ προκείμενος κατάλογος εἰς ἅπαν (sic) τὴν πόλιν καὶ ἐτοιχοκολλήθησαν ἀντίγραφα εἰς τὰς κεντρικωτέρας θέσεις πρὸς κοινὴν γνῶσιν.

Χ. Θ. Πετρόπουλος»

27. «Λόγος ἐκφωνηθεὶς τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1861 εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου. Ζακύνθος τυπ. Αὐγῇ.

Εἰς 8ον, 16 X 24 ἐκ. μ. καὶ σελ. 8.
Λόγος ἐθνικοθησαυρικὸς μεστὸς ἰδεῶν καὶ διδασμάτων ὑπὸ τοῦ διακεκριμένου ἱερέως Παν. Κλάδη, ἐνὸς ἐκ τῶν πρωτοστατησάντων καὶ τῶν παντοιοτρόπως ἐργασθέντων κληρικῶν ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου.

28. «Συμπολιταὶ! τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1863 Ἑ. Ἑλλ. τυπογραφεῖον «Αὐγῇ».

Ἡμίφυλλον (placard) 16 X 20 ἐκ. μ. εἰς μίαν στήλην, χαρακτηριστικώτατον διὰ τὴν ἀφέλειαν τοῦ ὕφους καὶ τὴν γλῶσσαν, πρόκειται περὶ πολιτικοκομματικῆς ὑποθέσεως ὃ ἐν τῷ τέλει φερόμενος ὡς ὑπεύθυνος Περικλῆς Φουρτουνης, ὑπογεγραμμένος [ὁ ἀληθὴς Ριζοσπάστης] ἀναιρεῖ ἄρθρον ἀντιθέτου πολιτικῆς ἐφημερίδος, εἶναι σπουδαῖον διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν κομματικῶν ἀντιπαρθεῖων ἐν Ζακύνθῳ ἀρχεται: «Ἐφῆς τὸ βράδυ ἄκουσα πῶς βγήκε ἡ 10η Ὀκτωβρίου τὴν ὁποίαν ἐζήτησα ἐνὸς φίλου μου διὰ περιέργειαν καὶ ἐδιάβασα μὲ τὴν ὑπομονὴν μου...» Εἰς τὸ τέλος τῆς ἀναιρέσεως περιέχεται ἡ ἀκόλουθος σημείωσις: «Δὲν θὰ ἀποφασίσω

ἐνῶ ὁ στρατός του περιμένει νὰ μετρηθῇ στὰ τοίχη μὲ τοὺς Αἰγύπτιους. Τὸ ἔργο ὁλόκληρο ἀποτελεῖται ἀπὸ ἱεσίες, ἀρὲς κ' εὐχαριστίες τοῦ χοροῦ. Σπάνια διακόπτεται ἀπὸ σύντομους διάλογους μὲ τὸ Δαναὸν, τὸν Πελασγὸν ἢ τὸν Αἰγύπτιον κήρυκα. Στὴν ἀρχαία τραγωδία ὁ χορὸς ἀντιπροσωπεύει τὸ ἰδεῶδες κοινόν, ποὺ κρίνει ἄψογα καὶ ἀμερόληπτα καὶ ποὺ δὲν ἐρχόταν σ' ἐποχὴ μὲ τὰ τρία κύρια πρόσωπα τῆς τραγωδίας. Οἱ «Ἰκέτιδες» εἶν' ἓνα ἔργον ὅχι ὅπως τὰ ἄλλα κλασσικά. Ὁ χορὸς μιλάει ἀκόμη μὲ τοὺς πρωταγωνιστὰς ἐξαίρεση ποὺ ἐγκαινίασεν ὁ Αἰσχύλος. Τὸ ἔργο βασίζεται ἀποκλειστικὰ στὸ χορὸν, περσότερο ἀπὸ ὅτι εἶχαν καθιερωμένο οἱ ἀρχαῖοι μας τραγωδοί. Γιὰ τοῦτο τὸ ζεῦγος Σικελιανοῦ εἶχε νὰ παλαίσει μὲ ὅχι κοινὲς δυσκολίες. Ἐπρεπε νὰ δώσει ψυχὴν, ζωντάνεια, στὸ χορὸν. Καὶ τὸ κατώρθωσε. Θὰ χρειάζοταν ὁλόκληρο στρατηγεῖο ἐμπειροτεχνῶν, γιὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἀπάνταστη ποικιλίαν τῶν ρυθμικῶν κινήσεων καὶ τὴν ἀρμονίαν ποὺ ἐναλλάζονταν ἡρεμα δίχως νὰ τὸ νοιώθει κανεὶς. Ὁλόκληρη δημιουργία. Ἡ φωνὴ τους δονοῦσε τὴν ψυχὴν ὡς τὰ μύχια. Ἦταν ὁ τόνος ποὺ χρειάζονταν γιὰ νὰ προξενήσῃ τὴν ἐντύπωσιν ποὺ ἔπρεπε. Ἐπιτιμήθηκε αὐτὸ ἀπὸ μερικοὺς, ὅπως κ' ὁ χωρισμὸς τοῦ χοροῦ σὲ τέσσερες ομάδες. Ὁμολογῶ πὼς μονάχα γιὰ τὴ μουσικὴ θὰ μπορούσα νὰ διαφωνήσω. Δὲν ξέρω ἂν συμβάδιζε μὲ τὸ ἀρχαῖον πρεπο σύνολο, κ' ἂν προξενοῦσε ἀνάλογη συγκίνησιν.

Συννέτεινε πολὺ στὴν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν τῶν παραστάσεων, ἡ Δελφικὴ φύση. Τὸ ἀπέραντον ποὺ ἐχτείνεται ἀφήνει τὴ φαντασίαν τοῦ θεατῆ νὰ σκεφθῇ γιὰ πραγματικὸν ὅτι ἀκούει νὰ λέγεται στὴ σκηνή, πράγμα, ποὺ ὁ κλειστὸς χώρος ἐνὸς θεάτρου, τὸ ἐμποδίζει.

Κ' ἐν ἄλλο. Ἀληθινὴ δημιουργία καὶ ἡ μετάφραση τοῦ Γρουπάρη. Πολλοὶ ἤξεραν στίχους ἀπ' ἔξω.

Ἐπειτα ἀπὸ τὸ τεράστιον αὐτὸ κατόρθωμα, δὲν εἶναι δύσκολον, κεῖνο ποὺ σήμερον θεωρεῖται οὐτοπία, τὸ Δελφικὸ Πανεπιστήμιον, νὰ γίνῃ πραγματικότητα. Ὁ Σικελιανὸς ἔχει σπάνια δύναμιν ψυχῆς. Ἔσυρε χιλιάδες κόσμον στοὺς Δελφοὺς καὶ τράβηξε τὴν προσοχὴν ὅλου τοῦ κόσμου μὲ τὴν γιορτὴν. Θαύμασα τὴν ἐπιρροὴν κ' ἐνθουσιασμόν ποὺ ἐμφύσησε στὴν ψυχὴν τῶν ἀγροίκων χωρικῶν τοῦ βουνοῦ. Κι' ἂν ἔστω δὲ γίνῃ Πανεπιστήμιον μπορεῖ γίνῃ πάντως ἓνα σημαντικὸ πνευματικὸ κέντρο. Στὸ ἀτάραχον καὶ γαλήνιον αὐτὸ μέρος μποροῦν νὰ γίνονται διεθνῆ συνέδρια, ὅπως στίς ἀρχαῖες ἀμφικτυονίες, σὰν τὰ εἰρηνιστικὰ τῆς Χάγης καὶ τῆς Γενεύης, κάτω ἀπὸ τὴν περὶ φανερὰ κορφὴν τοῦ Παρνασοῦ, στὸ παράξενο μουρμούρισμα τῆς Κασταλίας.

Θαορῶ ἀκλόνητα πὼς οἱ Δελφικὲς ἐορταὶ, μὲ τοὺς Πυθικοὺς ἀγῶνες καὶ τὴν παραστάσιν τοῦ Αἰσχύλου εἶναι ἡ καλύτερη πνευματικὴ ἐκδήλωσις ποὺ προσφέρθηκε στὴν Ἑλλάδα γιὰ τὴν ἑκατον-

ταετηρίδα τῆς. Καὶ ἡ βιοτεχνικὴ ἐκθεσὴ ποὺ μᾶς παρουσίασεν ἐκεῖ ἡ κ. Χατζημυχάλη ἦταν κάτι τὸ ἐλκυστικὸν ποὺ κ' αὐτὸ τέτρεχεν. Καὶ τὰ δύο ἔδειξαν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴ μακροσμένη τῆς ἐποχῆς ὡς στὴ σημερινήν τῆς. Φάνηκε ἡ δράσις τῆς, ἡ αἴγλις τῆς κ' οἱ ἀρεταὶ τοῦ μεγάλου τῆς λαοῦ.

MARIETTA MINΩΤΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Θ. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Τὴν 7ην περελθόντος Ἀπριλίου μετέστη εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς ὁ διακεκριμένος ἡμῶν συμπολίτης ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Θ. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Ὁ μεταστὰς κατήγετο ἐξ εὐγενοῦς οἴκου ΦΡΑΓΚΩΝ ΣΤΑΥΡΟΦΩΡΩΝ, οἵτινες κατὰ τὸν μεσαιῶνα κατήλθον εἰς Πελοπόννησον ὅπου καὶ ἔλαβον τὸ ὄνομα ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΙ.

Ἐκ τοῦ οἴκου τούτου ἀναφέρεται ὁ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ ὅστις ἐχρημάτισε καὶ πρωτοπάστωρ τοῦ δεσποτοῦ τῆς Πελοποννήσου, Δημητρίου Παλαιολόγου, ὁ Ἀέων ὅστις ὑπηρετεῖ στρατιωτικὸς τὸν Δημήτριον καὶ ὑπ' αὐτοῦ διωρίσθη διοικητὴς τῶν Μεσσηνιακῶν φρουρῶν, καὶ ὁ Μέγας Δοῦξ ΜΙΧΑΗΛ ὁ διοικῆσας τὸν Μωρητὴν μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ Παλαιολόγου Θεοδώρου Α'.

Τῷ 1500 γόνου τοῦ οἴκου τούτου κατήλθον εἰς Ζάκυνθον, ἐνεκα δὲ τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας προσήνεγκον εἰς τὴν Ἑνετίαν, τοὺς νέγραψαν εἰς τὴν χρυσὴν βίβλον τῶν ἀποτελούντων τὸ μέγαν συμβούλιον τῆς νήσου εὐγενῶν.

Ἐκ τούτων εἶλκε τὸ γένος ὁ πατὴρ τοῦ Δημητρίου Θεόφιλος ὅστις ἐκ τοῦ γάμου μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ στρατηγοῦ Γιανννηκώστα Κυριακούλας ἀπέκτησε τρεῖς υἱοὺς τὸν Δημήτριον, τὸν Κωνσταντίνον καὶ τὸν Σπυρίδωνα.

Ὁ Σπυρίδων ἐγεννήθη ἐν Λευκάδι τῷ 1876, ἔδρασε εἰς τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον ΚΑΡΕΤΑΝ ΖΩΓΡΑΣ, ἐφονεύθη δὲ τὴν 17ην Μαΐου 1905 εἰς τὴν παρὰ ταῖς Γιαννιτικαῖς θέσιν «Λεβιάδιαν» μαχόμενος ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Μακεδονίας. Γενομένου ἐκ μέρους τῆς φρουρᾶς Κερκύρας μνημοσύνου ὠμίλησε κατ' αὐτὸν ὁ πατὴρ τοῦ ἐξάρχου τὴν αὐτοθυσίαν τοῦ υἱοῦ τοῦ καὶ τονίσας ὅτι ὑπέρτατον καθήκον καὶ ὑποχρέωσις παντὸς Ἑλλήνου καὶ δὴ ἁξιώματι τοῦ, εἶναι τὸ θνήσκεῖν μαχόμενον ὑπὲρ Πατρίδος. Ὁ λόγος οὗτος ἔτι καὶ

σήμερον ἔχει ἀφήσει ἀρίστα μεταξὺ τῶν ἐπιζώντων ἐν-
τυπώσεις.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἐγεννήθη ἐν Πάτραις τῇ 1
Μαΐου 1881 κατετάχθη εἰς τὸ Πολεμικὸν Ναυτικὸν τοῦ
ὁποῖου εἶναι εἰς ἐκ τῶν διακεκριμένων ἀνωτάτων ἀξιω-
ματικῶν καὶ ἐνυμφεύθη τὸν Ἰούλιον τοῦ 1916 τὴν Ἀγ-
γελικὴν Λεάνδρου Παλαϊολόγου.

Ὁ ἄρτι θανὼν Δημήτριος ἐγεννήθη ἐν Ἀθή-
ναις τῇ 15 Σεπτεμβρίου 1870, ἐσπούδασε νομικὰ, ἀλλὰ
κατεγίνετο καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν
καὶ νέαν λογοτεχνίαν. Εἰς τὰ νεανικά του χρόνια ἔγρα-
ψε πολὺ ἐμπνευσμένα ποιήματα τῶν ὁποίων τὰ πλεῖστα
δὲν ἐδημοσίευσεν, ἀλλ' ἡ οἰκογένεια σκέπτεται ὅπως τὰ
ἐκδώσῃ εἰς ἴδιον φυλλάδιον. Φοιτητὴς ἐτι ἡσπάσθη τὸν
σοσιαλισμὸν καὶ εἶναι εἰς τῶν πρώτων ἀναφανέντων ἐν
Ἑλλάδι σοσιαλιστῶν. Φίλος τοῦ Χαιρέτη καὶ τοῦ Δρα-
κούλη συνειργάσθη μετ' αὐτῶν, γράφων ἄρθρα κοινωνι-
κὰ καὶ σοσιαλιστικά, πλήρη ἐνθουσιασμοῦ, εἰς τὸ «Ἀρ-
δην» καὶ τὴν «Κοινωνίαν» τοῦ Δρακούλη, εἰς τὴν «Ἀ-
κρόπολιν» καὶ εἰς τὸ «Νέον Πνεῦμα» τοῦ Γαβριηλίδου,
ἄλλοτε μὲν ἐνυπογράφως, ἄλλοτε δὲ μετὰ τὸ ψευδώνυμον
Denri Frank. Βραδύτερον ἐγένετο συντηρητικὸς καὶ βα-
σιλικὸς, ὡς δὲ γράφει ἡ «Νέα Ἑστία», ὁ Φραγκόπουλος
ἐθεώρει «παλιάνθρωπον τὸν νέον ὅστις δὲν εἶναι σοσι-
αλιστής, καὶ τὸν γέρον ὅστις δὲν εἶναι συντηρητικὸς.
Μόνον, ἔλεγεν, οἱ ποιηταὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα καὶ εἰς τὸ
γῆρας τῶν νὰ εἶναι σοσιαλισταί». Τῷ 1892 ἀνεκηρύχθη δι-
δάκτωρ τοῦ Δικαίου. Πέντε δὲ ἔτη μετὰ ταῦτα τῷ 1897
κατετάσσετο εἰς τὸν στρατὸν μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ἐφέδρου
ἀνθυπολοχαγοῦ εἰς τὸ I' Τάγμα τῶν Εὐζώνων τῆς Ταξι-
αρχίας Μπότσαρη τοῦ Ἑπαιρωτικοῦ ἀγῶνος, τὸ ὁποῖον
ἤδρενε παρὰ τὰ πέντε πηγάδια. Τὴν 13 Ἀπριλίου ἡμέ-
ραν τοῦ Πάσχα αὐτὸς μετὰ τῆς Διμοιρίας του διατάσσε-
ται ὅπως καταλάβῃ ὑψώματά τινα ἀπέχοντα περὶ τὰ 1000
μέτρα καὶ κατοπτέυσῃ τὰ πέριξ, ἵνα ἀναγνωρίσῃ τὰς θέ-
σεις τοῦ ἐχθροῦ. Μετὰ μυρίας προφυλάξεις εἰς ἀπόστασιν
1500 μέτρων ἀντιλαμβάνεται τὸν ἐχθρὸν κατασκευάζον-
τα ἐπὶ τῶν ἐναντι ὑψωμάτων ὀχυρώματα. Βλέπει μίαν
μαύρην γραμμὴν κινουμένην καὶ ὁ γενναῖος ἀξιωματι-
κὸς κρύπτει τὴν διμοιρίαν του ὅπισθεν φυσικοῦ προκα-
λύμματος καὶ αὐτὸς μόνος προχωρεῖ πολὺ πλησίον τοῦ
Τουρκικοῦ στρατοῦ χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸς καὶ ἐπι-
στρέφων εἰδοποιεῖ τὸν Διοικητὴν του ὅτι τὸ Πεζικὸν
στάτευμα τῶν πολεμίων στερεῖται πυροβολικοῦ. Ἐνῶ ὁ-
μως ἤλπιζεν ὅτι θὰ ἔδρα, διετάχθη νὰ μείνῃ ἀδρανὴς

μετὰ ζῆρον γαλέταν καὶ χωρὶς νερὸ ὑπὸ ἥλιον καυστικόν.
Τὴν ἐπιούσαν σφοδρὸν καὶ πυκνὸν πῦρ ὑποδέχεται τοὺς
ἀνιχνευτὰς τῆς διμοιρίας του. Αὐτὸς δὲ εὐρίσκεται ἐν ἀ-
μηχανίᾳ ἃν ἔπρεπε νὰ ἐπιτεθῇ ἢ νὰ περιορισθῇ ἀμυνό-
μενος. Εὐτυχῶς καταφθάσας ὁ λοχαγὸς του μετὰ δύο δι-
μοιριῶν διεβίβασε διαταγὴν νὰ τηρῇ ἀμυντικὴν θέσιν.
Ἀλλ' οἱ Τούρκοι καθημερινῶς ἐνισχυόμενοι ἔκαμον τὴν
17ην Ἀπριλίου ἀποφασιστικὴν ἐπίδρασιν. Οἱ εὐζῶνοι πολέ-
μοῦντες ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας καὶ νύκτας ἄϋπνοι καὶ νή-
μοῦντες ἐπὶ μεμψιμοιρίᾳ καὶ μόλις συνεκρατήθη-
σταις ἤρχισαν νὰ μεμψιμοιρῶσι καὶ μόλις συνεκρατήθη-
σαν ὑπὸ τοῦ νεαροῦ ἀξιωματικοῦ, ὅστις διὰ λόγων καὶ
παραινήσεων τοὺς ἐνεθάρρυνεν. Οὗτοι δὲ θαυμάζοντες τὴν
ἀφοβίαν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ λησμονοῦν τὰ πάντα καὶ
μάχονται ὡς λέοντες. Αἰφνης σφαῖρα συντρίβει τὸ γόνυ
τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς του καὶ αὐτὸς πίπτει ἀναίσθητος.
Στρατιώτης του δὲ τὸν τοποθετεῖ ὅπισθεν προχώματος.
Οἱ Τούρκοι κατέφθανον, ὁ στρατὸς ἔφευγε, τὰ πάντα
ἐγκαταλείπων καὶ τὴν αἰμόφυρτον Φραγκόπουλον ἐκτά-
κην κείμενον. Ἐνῶ δὲ αἱ δυνάμεις του ἐξηντλοῦντο ἐκ
τῆς ἀκατασχέτου αἱμορραγίας βλέπει τὸν ἀνδρεῖον εὐζῶ-
νον Βασίλειον Μάργαρη.

—Μάργαρη, τοῦ λέγει, σκότωσέ με, καϋμένε, νὰ μὴ
μὲ πιάσουν ζωντανὸν οἱ Τούρκοι.

—Ὅχι, Κύριε ἀνθυπολοχαγέ, θὰ σὲ γλυτώσω ἢ μαζὺ θὰ
σκοτωθῶμε! δακρύων ἀπῆντησεν ὁ γενναῖος στρατιώτης,
λαβὼν δ' αὐτὸν ἐπ' ὤμου τὸν ἔσωσεν τρέχων, ἐνῶ δεξι-
ὸθεν καὶ ὅπισθεν κατεपुरοβολοῦντο ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ.

Διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν γενναϊότητα ὁ Δημήτριος προ-
ήχθη καὶ ἐτιμήθη διὰ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος. Εἴτα
εἰσῆλθεν εἰς τὸν δικαστικὸν κλάδον ὡς «Εἰρηνοδίκης»,
«Πάρεδρος» τῷ 1912, ὡς «Πρωτοδίκης» καὶ ὡς «Εἰσαγγε-
λεὺς» εἰς τὴν Καβάλλαν μετὰ τὴν προάρτησίν της. Κα-
τόπιν καταταχθεὶς εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Δικαιοσύνην
ἡξιώθη τοῦ βαθμοῦ τοῦ «Συνταγματάρχου» χρηματίσας ἐν
τῷ ἅμα «Καθηγητῆς τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, τῆς
τῶν Ὑπαξιωματικῶν καὶ τῆς τῶν Διαχειριστῶν Λοχα-
γῶν» «Βασιλικὸς Ἐπίτροπος καὶ Πρόεδρος τοῦ Στρατο-
δικείου καὶ Σύμβουλος τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ.»

Ἐνυμφεύθη τῷ 1908 τὴν Ὀλγαν τοῦ ποτὲ Μάρκου
Κόμητος Θεοτόκη συνέγραψε δὲ πλὴν τῶν παραδόσεων
του καὶ ἄλλα βιβλία ἐν οἷς περὶ «Στρατιωτικῆς Νομο-
θεσίας», περὶ «Συνταγματικοῦ Πολιτεύματος παρὰ τοῖς
ἀρχαίοις (1924)», περὶ τῆς «Φύσεως τῆς Στρατιωτικῆς
ὕποχρεώσεως (1924)», «Ἱστορίαν τῶν Στρατοδικείων ἐν
Ἑλλάδι» κλπ., καθὼς καὶ ἄρθρα κοινωνικὰ καὶ πολι-

τικά εις διάφορα περιοδικά καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Ἐπιθεώρησιν.

Τὴν 7ην Μαρτίου 1921 ἡ Συνέλευσις τῶν ἐν Ἀθῆναις καὶ Πειραιεὶ Ζακυνθίων τὸν ἀνέδειξε Σύμβουλον τοῦ Συλλόγου τῶν Ζακυνθίων καὶ εἰς τὴν θέσιν αὐτὸν παρέμεινε μέχρι τῆς 12 Φεβρουαρίου 1923, ὅτε παρὰ τὴν θέλησίν του ὑπεδείχθη Πρόεδρος. Μὴ ὑποστηρίξας ὁμως τὴν ὑποψηφιότητά του, ἰσοψήφισε μετὰ τοῦ ἑτέρου τῶν ὑποψηφίων τοῦ κατηγητοῦ Νικολάου Γιατρᾶ.

Τῷ 1911 ἡ Στοὰ τοῦ «Φοίνικος» τῆς Ἀνατολῆς Πειραιῶς ἐμύησεν αὐτὸν εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἐλευθέρας τεκτονικῆς εἰς τῆς ὁποίας ἀνήκεν ὁ ἀδελφός του Κωνσταντῖνος μυηθεὶς εἰς τὴν ἐν Ἀθῆναις ἐδρεύουσαν Στοᾶν «Ἀθηνᾶν», ὁ πατήρ του καὶ οἱ θεῖοί του ἀνῆκοντες εἰς τὴν ἐν Ζακύνθῳ Στοᾶν τοῦ «Ἀστέρος» τῆς Ἀνατολῆς τὴν ὑπαγομένην εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μεγάλης Ἀνατολῆς τῆς Ἀγγλίας. Τοῦτο πιστοποιεῖ καὶ τὸ ἐξῆς σημείωμα τοῦ Προέδρου τῆς Ζακυνθίας αὐτῆς Στοᾶς:

Ἐκ τῶν ἐν τῷ μητροφῷ τῆς παρ' ἡμῖν Στοᾶς τῷ ἀρχομένῳ ἀπὸ τοῦ 1862 (τῶν προηγούμενων δυστυχῶς μὴ σωζομένων), ἐρευνῶν μου, προέκυψαν μόνον τὰ ἐξῆς ὀνόματα τῶν Φραγκοπούλων. Ὁ ἄρτι θανὼν Δημήτριος Θ. Φραγκόπουλος δὲν εἶναι ἐγγεγραμμένος ἐδῶ καθὼς μυηθεὶς εἰς τινα αὐτόθι Ἑλληνικὴν Στοᾶν. Ὁ πατήρ του Θεόφιλος Δημ. Φραγκόπουλος ἐφέτης, ἔχει λάβει τὸν Α' καὶ Β' βαθμὸν ἐν τῇ ἐν Κερκύρᾳ Στοᾷ «Ὁ «Φοίνις»» υἱοθετηθεὶς ἐδῶ τὴν 3ην Φεβρουαρίου 1888 καὶ προαχθεὶς εἰς τὸν Γ' βαθμὸν τὴν 3ην Νοεμβρίου 1888. Ὑπάρχουν καὶ τρεῖς ἕτεροι ἀδελφοὶ τοῦ Θεοφίλου ἤτοι ὁ Ἀντώνιος μυηθεὶς τὴν 19ην Ἰανουαρίου 1873, ὁ Κωνσταντῖνος τὴν 2 Φεβρουαρίου 1877 καὶ ὁ Διονύσιος τὴν 15 Ἀπριλίου 1882 κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος τῆς ἀρχικῆς τῶν μυήσεως προαχθέντες.

Παναγιώτης Μουζάκης

Ὡς τέκτων ὁ Δημήτριος διεκρίθη, ταχέως δὲ προήχθη εἰς τὸν βῆθρον τοῦ διδασκάλου μετὰ τινα ὁμως χρόνον ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεώς του εἰς τὸν βῆθρον τοῦτον ἡ Στοὰ του διελύθη αὐτὸς δὲ λόγῳ τῶν ἐπικυγελματικῶν του ἀσχολιῶν ἀπεμκρύνθη τῇ πρωτεύουσῃ καὶ τοῦ τάγματος. Μόλις δὲ τῷ 1923 ἐπανεληθὼν εἰς Ἀθῆνας ἔσπευσε νὰ υἱοθετηθῇ εἰς τὴν Στοᾶν τοῦ Πυθαγόρου καὶ

ἀπέκτησε τοιαύτας συμπαθείας, ὥστε μετὰ ἐν ἔτος ἀνεδείχθη ῥήτωρ καὶ παρέμεινε ἐν τῇ θέσει αὐτῇ νουθετῶν καὶ διδάσκων μέχρι τοῦ θανάτου του τοὺς ἀδελφούς.

Πλείονα βλέπε Ἀβούρη (Ἀνδρέα) Ζακυνθινὰ φυσιογνομία. (Μοῦσαι 15 Ὀκτωβρίου 1898 ἀριθ. 133.) Ἀμπελοράβδη (Δ.) Ὁ Δημήτριος Θ. Φραγκόπουλος (Ζακύνθιος Ἀγρότης ἐν Ζακύνθῳ τῇ 20 Ἰουνίου 1930 ἀριθ. φύλλου 12). Ζώη (Λεων.) Ὁ οἶκος τῶν Φραγκοπούλων. (Μοῦσαι 15 Ἰουνίου, 1 καὶ 15 Ἰουλίου 1922 ἀρ. 702 - 704). Ξενοπούλου (Γρ.) Περὶ τὰ γεγονότα καὶ τὰ ζητήματα (Νέα Ἑστία 1 Μαΐου 1930 Τεύχ. 81), Πυθαγόρας τεύχ. τοῦ Ἀπριλίου 1930.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Π. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΑΦΟΡΑ

—Τὸ Πάνθεο τῶν Ζακυνθίων. Ἡ «Ἰόνιος Ἀνθολογία» εἶχε τὴν ἀντίληψιν πὺς ἡ Ἑκατονταετηρίδα δὲ θάπρεπε νὰ περάσει ἀπαράτηρητῃ στὴ Ζάκυνθο. Στὴ σημερινὴ παρακμὴ τῆς θὰ ἦταν τὸ τελειωτικὸ σαβάνωμά της. Κι' ὅμως ἔχει ἓνα παρελθὸν ἑνδοξο, γεμᾶτο φῶς, πολιτισμὸν, ἱστορίαν καὶ τέχνη. Οἱ ἄνθρωποι περνοῦν, οἱ καιροὶ ἀλλάζουν ἀλλὰ τὸ μεγάλο παρελθὸν της μένει. Μένει γὰρ νὰ τῆς δίνει μιὰ ἐξαιρετικὴ θέση ἀνάμεσα στὶς ἑλληνικὰς πόλεις. Αὐτὸ τὸ παρελθὸν, παρελθὸν μιᾶς ἑκατονταετηρίδας, θάπρεπε ν' ἀναζωογονήσουν οἱ ἐφορτές. Θάπρεπε νάχουν κάποιαν εὐεργετικὴν ἐπίδραση, νὰ ξυπνήσουν τὸν παλιὸ ζῆλον τοῦ καλῶς, τὴν ἀμύλλα στὰ γράμματα, στὶς ἐπιστῆμες καὶ στὶς τέχνες, στὴν καλαισθησίαν καὶ στὴν πρόοδο. Διαφορετικὰ θάταν τελείως περιττές. Γὰρ τὸ σκοπὸν αὐτὸν ἐργάστηκε καὶ ὑπέδειξε στοὺς ἀρμοδίους τὴν ἐπιταχτικὴν ὑποχρέωσίν του. Ἔτσι ἡ Κα Μινώτου ἔξδν ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τῆς στὸ «Ἐλεῦθερο Βῆμα» (13 Ἰουλίου) ἀπηύθυνε προσωπικὴν ἐπιστολὴν στὸν κ. Παπανδρέου καὶ στὸν κ. Βενιζέλο ματα καὶ ὑπεδεικνύοντας τὴν ἀγορὰ τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Σολωμοῦ καὶ τὴν ἀνέγερσιν Πανθίου.

—Ὁ κ. Παπανδρέου, εὐτυχῶς γὰρ τὴν παιδείαν καὶ γὰρ τὴ Ζάκυνθο, εἶναι ὄχι μόνον διανοούμενος ἀλλὰ καὶ ἐξαιρετικὴ φυσιογνομία. Μέσα στοὺς λίγους μῆνες τῆς ὑπουργίας του ἡ ἐργασία του ἦταν πρωτοπόρα καὶ ἐκπολιτιστικὴ, ἐμπνευσμένη καὶ θετικὴ, στοργικὴ καὶ εὐεργετικὴ. Σὲ κανέναν ἄλλο κλάδον δὲν ἐκδηλώθηκε τέτοια εὐεργετικὴ πνοὴ καὶ ἐπίδραση. Ἡ ἐκπαίδευσις, τὸ θέατρο, οἱ τέχνες, τὰ γράμματα τὸν βοήθουν προστάτη, δημιουργὸ καὶ ἀνακαινιστὴ. Ἔτσι στὸ γράμμα τῆς Κα Μινώτου ἀπάντησε μὲ θερμὸν τηλεγράφημα υἱοθετήσας τὴν ὑπόδειξίν της. Τηλεγράφησεν ἀμέσως

στών κ. Νομάρχη πώς είναι πρόθυμος νὰ συμβάλλει στὴν ἀνέγερση Πανθέου· Ζακύνθω, πού τὸ θεωρεῖ ἀπαρά-
τητο. Τὸ ὄνειρο γίνεται πραγματικότητα. Ἐνὰ Πάνθεο πού
νὰ φωτίζει τὸ παρελθόν καὶ νὰ μᾶς ὀδηγεῖ στὸ μέλλον, πλούσιο
σὲ ἐλπίδες. Ἐνας νὰ ὀς, «τὸ σπῖτι τῆς Δόξας» ὅπως
μᾶς γράφει ὁ κ. Μ. Σιγούρος, πού ἐντάβια θὰ εἰσέρχονται οἱ
προσκυνητὲς τοῦ Πνεύματος. Ἐνὰ μνημεῖο πού θὰ στέκει αἰώνια
γὰ νὰ θυμίζει στοὺς μεταγενεστέρους τὴν Ἐκατονταετηρίδα. Ἐνὰ
ἔργο πού θὰ συνδιάζεται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἐμπνευσμένου Ὑπουρ-
γοῦ. Γιατὶ τὸ ὄνομα τοῦ κ. Παπανδρέου θὰ γράφει στὴ συνεί-
δηση τοῦ κάθε Ζακύνθινου γὰ τὴ χειρονομία αὐτή, πού εἶναι δείγ-
μα πολιτισμοῦ καὶ τιμῆ τοῦ ἔθνους, μὲ χρυσὰ γράμματα.

—Γιὰ τὸ σπῖτι τοῦ Σολωμοῦ παρασκηνακῶς πώθησαν πολ-
λά Διαφωτιστικὴ, σχετικῶς εἶναι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Σιγούρου (Ἔπταν.
Ἡχώ, 15 Ἀὐγ.): «Πρέπει μὲ κάθε τρόπο νὰ πραγματοποιηθεῖ ἡ ἀνέ-
γερση τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Σολωμοῦ καὶ νὰ στεγαστεῖ ἐκεῖ τὸ Ζακύνθινὸ
Πάνθεο, στὸ σπῖτι δηλαδὴ πού ὁ Σολωμὸς εἶχε κατοικήσει ἀπὸ τὴν
ἐποχὴ πού ἐγύριεν ἀπὸ τὴν Ἰταλία ὡς πού ἐφύγεν ὀριστικὰ ἀπὸ
τὴ Ζάκυνθο κ' ἐγκατεστάθηκε στὴν Κέρκυρα. Στὸ σπῖτι αὐτὸ κα-
τοικοῦσεν ὁ Ποιητὴς μᾶζι μὲ τὸν ἀδελφὸ του Δημήτρη. Ἐκεῖ ἡ ψυ-
χὴ του καὶ ὁ νοῦς του ξαναβρῆκαν τὴν Ἑλληνικὴν πνοή, πού τὴν
εἶχαν κάπως ἐπιρρεάσει τὰ χρόνια τῆς διαμονῆς του στὴν Ἰταλία.
Ἐκεῖ ἦταν τὸ φιλογενεὸν σαλόνι πρὸς συχνάσαν οἱ διανοούμενοι
τῆς ἐποχῆς, ἐκεῖ πρέπει νὰ σκύψουμε νοερά, σὰν στὸν ἱερὸ βωμὸ
τῆς νεοελληνικῆς Σκέψης πού ξαναγεννήθηκε, γιατί μὲ τὸ Σολω-
μὸ γυρίζει στὴν Ἑλλάδα τὸ Αἰώνιο Πνεῦμα, πού ἦταν ἐξόριστο
τόσα χρόνια μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα του. Τὸ σπῖτι πού γεννήθη-
κεν ὁ Ποιητὴς καὶ ἐξῆσε τὴ βρεφικὴ καὶ παιδικὴν ηλικία του, δὲν
τὸ ξεχνῶμε. Ἀλλὰ μᾶς ἀρκεῖ αὐτὸ πού ξεχνῶμε, γιατί στὸ σπῖτι
αὐτὸ κατοικοῦσε πλὴν ὁ Ἑθνικὸς Ποιητὴς σὲ ὅλη του τὴν ἀκμὴ
καὶ σὲ ὅλη του τὴν διανοητικὴν λάμψη καὶ πρέπει νὰ τὸ τιλοφο-
ρήσουμε, σὰν στεγαστεῖ τὸ Πάνθεο, τὸ «Σπῖτι τῆς Δόξας».
Στὸ ἄλλο ἄγνωστο σπῖτι κατοικοῦσεν ἓνα παιδάκι μὲ τὴ μάνα του,
ἓνα παιδί πού δὲν ἦταν ἀκόμα ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ τῆς πατρίδας
μας». Συμφωνοῦμεν ἀπόλυτα. Φρονοῦμε ὅμως ἀκόμη πὼς γὰ κα-
νένα λόγο δὲν θάπρεπε νὰ ματαιωθῇ τὸ ὄνειρο αὐτοῦ τοῦ «Σπι-
τιοῦ τῆς Δόξας». Εὐτυχῶς πού ὁ Δήμαρχος κ. Ἀναστ.
Μερχαίης ἔδειξε ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον γὰ
τὴν ιδέα αὐτή, πού ἀσφαλῶς θὰ ἀποθάναι τὸ ὄνομά του.

—Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ κ. Παπανδρέου στὴ Ζάκυνθο στὶς Ἑ-
ορτὲς τῆς Ἐκατονταετηρίδος, πού θὰ γίνῃ ἡ κατάθεσις ἴσως τοῦ
θεμελίου λίθου, εἶναι πᾶ ἀπαραίτητη κ' ἐλπίζομε νὰ πραγματο-
ποιηθεῖ. Θὰ ἀνιληφθεῖ τότε ὁ κ. Ὑπουργὸς πόσο δίκαια ἦταν
ἡ χειρονομία του καὶ ἐμπνευσμένη καὶ θὰ λάβῃ ιδέαν τῶν καλ-
λιτεχνικῶν θησαυρῶν τῆς Ζακύνθου πού καὶ αὐτοὶ κινδυνεύουν ἂν
δὲν ληφθεῖ φροντίδα γὰ τὴ διατήρησίν τους.

—Ἡ Βιβλιοθήκη Δε-Βιάζη. Καὶ τὸ ζήτημα αὐτὸ ταχτο-
ποιήθηκε. Ὁ Δῆμος Ζακυνθίων, πρὸς μεγάλην τιμὴν του, ἐνήργη-
σε ριζικά. Διωρίστηκε ἔφορος τῆς Φωσκολιανῆς ὁ καθη-
γητὴς κ. Κομπίσης καὶ βιβλιοφύλαξ ὁ κ. Κονοφάος. Ἀνετέθη
δὲ στὸν εἰδικὸ κ. Παπαγιαννόπουλο ἡ ἐπιστημονικὴ καταγραφή
καὶ ταξινόμησις τῆς.

—Ὁ νέος ναὸς τοῦ Ἀγίου Διονυσίου. Πολὺ σωστὴ καὶ
προβλεπτικὴ ἡ γνώμη τοῦ κ. Νικ. Καποκέφαλου πὼς πρέπει ἀπὸ
τώρα νὰ μελετηθεῖ τὸ ζήτημα τῆς ἐσωτερικῆς διακοσμῆσεως ἐπὶ
τῇ βάσει τοῦ σχεδίου. Εἶναι πράγματα αὐτὰ πού δὲν πρέπει νὰ
γίνονιν τυχαῖα καὶ ἐπιπόλαια. Χρειαζεται μελέτη καὶ ἐργασία με-
γάλη, πού θάπρεπε νὰ εἶχεν ἀνατεθεῖ σὲ εἰδικὴν ἐπιτροπὴ ἀπὸ
τοῦς κ. Παπαντωνίου, Στέφανο Ξενοπούλου, Πέλεκάση καὶ ἄλλους
καλλιτέχνες καὶ αἰσθητικούς. Ἡ Ζάκυνθος ἔχει νὰ δείξῃ δείγματα
υπέροχης καλαισθησίας καὶ τέχνης καὶ θὰ ἦταν τρομερὸ καὶ τρα-
γικὸ νὰ παρουσιασθοῦν τώρα τερατοουργήματα ἢ ἀκαλαίσθητα.

—Καὶ γὰ τὸ σχέδιο τοῦ Πανθέου θάπρεπε νὰ γνωμοδο-
τήσουν οἱ κορυφαῖοι τῶν εἰδικῶν καὶ καλλιτεχνῶν. Δὲ θάναί μόνον
χτήριο. Θὰ εἶναι καὶ ἔργον Τέχνης, μνημεῖον.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

(Κρίνονται ὅσα λαβαίνομε ἀπὸ δυὸ ἀντίτυπα)

—Μανόλη Τριανταφυλλίδης: «Ὁ ψυχάρης καὶ τὸ γλωσσικὸ
ζήτημα», κριτικὴ μελέτη, Ἀθήνα, 1929.

—Ν. Β. Τωμκὸβσκι: «Ἀπὸ τὸ Σολωμὸ στὸν Παλαμά» κριτικὴ
μελέτη, Ἀθήνα, 1930.

—Emilio Bodrero: «La traduzione dei poeti classici», «Dello stile di Protagora», «I limiti della storia della
filosofia», «La genialità italiana ed il pensiero di Giovanni
Vailati», «Nuovi orizzonti del pensiero politico in Italia»,
«Il sorgere della sofistica nella vita e nel pensiero greco
del v secolo», «Vittorie Dottrinali del Fascismo», «La pre-
senza di Dante nella coscienza dell' Italia nova». Αὐτοτελὴ
φυλλάδια μὲ τίς πάρα πάνω φιλοσοφικὰς μελέτας τοῦ καθ. τοῦ Πα-
νεπιστ. τῆς Πάδοβας E. Bodrero.

—Costis Palamas: «Le tombeau», traduction ryth-
mée et assonancée par «Pierre Baudry», Athènes,
Librairie Kauffman, 1930.

—Costis Palamas: «Choix de Poésies», traduction
par Pierre Baudry, Athènes, L. Kauffman, 1930.

—Γ. Σ. Δούρα: «Ὅχι τραγούδια στὸν Ἰεχωβά», Ἀθήνα
1930.

—Ἀριστείδης Φουτρίδης: «Παλαμὰς καὶ Ἡσίοδος», κριτικὴ

μελέτη. Ἀθήνα, 1929.

—**Κ. Μ. Μιχαηλίδης**: «Ἀργύρης Ἐφταλιώτης», ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο του. Ἀθήνα, ἐκδότης Μαυρίδης, 1930.

—**Τεύκρου Ἀνθία**: «Τὰ σφινγίσματα τοῦ ἀλήτη», ποιητικὴ συλλογὴ, Ἀθήνα, 1929.

—**Γιάννη Θεοδωρίδη**: «Φάσμα», μὲ ὥρα λογικῆς κάποιου τρελλοῦ. Δεύτερη ἐκδόσις, Ἀθήνα, 1930.

—**Ἡβης Κουγιά (Μελισσάνθης)**: «Φωνὲς ἐντόμου», ποιήματα, Ἀθήνα, 1930.

—**Σ. Θ. Λάσκαρι**: «Ὁ Χαρίλαος Τρικούπης καὶ ἡ Ἑνωσις τῆς Ἐπιανήσου». Ἱστορικὴ μελέτη, Ἀθήνα, 1930.

—**Δ. Π. Ταγκόπουλος**: «Ὁ Προφητικὸς», διάλεξις τοῦ 1921 πάνω στὸν Παλαμᾶ. Ἀθήνα, 1929.

—**Λεωνίδα Χ. Ζῶη**: «Ἀναγραφὴ δημοσιευμάτων 1885-1930». Ἀθήνα, 1930.

—**Ἀγγελου Κασιγόνη**: «Ἡ ἀπλὴ ζωὴ», κοινωνιολογικὴ μελέτη, Περιοδικὸν «Ἐρευνα», (Ἀλεξανδρείας) Δεκέμβριος 1929, δραχ. 10.

—**Καλλιρρόη Ἑλεοπούλου**: «Οἱ Ἕλληνες κλασικοὶ εἰς τὰ γυμνάσια. Περιοδ. «Ἐρευνα», Ἀπρίλις 1930, δραχ. 10.

—**L. L e g e r**: «Ἱστορία τῆς Ρωσικῆς φιλολογίας», μετάφρασις καὶ προσθήκαι Α. Παπαδήμα. Ἀθήναι, ἐκδότης Γκοβόστη, δραχ. 25.

—**Μ. Τριανταφυλλίδη** «Χαιρετισμὸς στοὺς νέους Πανεπ. Θεσσαλονίκης», Θεσσαλονίκη, 1928.

—**Εὐστ. Λαγκάνη** «Ροδιακὸν Ἡμερολόγιον 1930», μετ' εἰκόνων. Συνεργάζεται καὶ ἡ Κα Μαριέττα Μινώτου: «Ἐν ἀνέκδοτο ποίημα τοῦ Λεοπάρντι, μὲ κριτικὴν ἀνάλυσιν καὶ μετάφρασιν τῆς ἰδίας.

—**Στρατὴ Μυριβήλη** «Ἡ Ζωὴ ἐν Τάφῳ», Ἀθήνα 1930, δραχ. 55.

—**Ἀγγελου Σικελιανοῦ** «Δελφικὴ ἔκκλησις» 1930.

—**Διον Π. Καλογεροπούλου** «Ἡ πρώτη ἐν Ἑλλάδι ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία τοῦ 1848» (ἐκ τῆς μελέτης περὶ Εὐθυμίου Κεχαγιά Ἀθήναι 1930.

—**Ἀποστ. Μαγγανάρη** «Στὸν πρῶτον σταθμό», ποιητικὴ συλλογὴ, Ἀθήνα 1929.

—**Ἀνδρ. Λασκαράτου** «Οἰκογενειακά», μὲ πρόλογον τοῦ Μαρ. Σιγούρου, Περιοδ. Ἑρευνα (Ἀλεξανδρείας) δρ. 10.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

—Στὴ «Νέα Ἑστία» (15 Ἰουλίου 1930): Δημ. Πελεκάση «Χριστιανικὰ μνημεῖα τῆς Ζακύνθου ποὺ ἔξαφανίζονται». Ἐπιστολὴ τοῦ Σπύρου Μινώτου «Τὸ σπίτι τοῦ Σολωμοῦ».

Σχολιάζεται ἐπίσης τὸ γνωστὸ ἄρθρον τῆς «Ἑλληνικῆς» γιὰ τὶς Ἐορτὲς τῆς Ζακύνθου. Στὸ τεῦχος 1 Ἀυγούστου ποιήματα Εἰρήνης Δεντρινοῦ καὶ Δ. Λάση (Τὸ κυπαρίσσι τὸ ἀντὶς μου).

—Πολὴ τιμητικὴ γιὰ τὴν Ἐπιάνησον ἡ «Κυθηραϊκὴ». Εἶναι ἡ πρώτη φημερίδα ποὺ ξεβγαίνει ἀπὸ ἐπαρχιακὴ.

—Στὴν Κέρκυρα ἄρχισε νὰ ἐκδίδεται ἡ «Κερκυραϊκὴ Ἠχώ» μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἐνδιαφέροντα περιεχόμενα. Συνεργάζεται καὶ ἡ κ. Δεντρινοῦ. Στὸ φύλλο 10 Ἰουλίου διαβάσαμε καὶ μὴ κριτικὴ γιὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Ἀντιγόνης ἀπὸ τὸν Δημ. Σάργου. Στὸ φύλλο 3ης Ἰουλίου: «Αἱ ἀνασκαφαὶ τῆς Ἀφιόνας τῆς Κερκύρας».

—Στὸ Μεσολλόγι ἔρχισε νὰ ἐκδίδονται «Τὰ Χρονικά» ἀπὸ τὸν κ. Γ. Κασόλα. Στὸ φύλλο 27 Ἰουλίου λαογραφικὰ «Ὁ γάμος στὴ Λευκάδα».

—Στὸ «Libre» τοῦ κ. Ρουσσέλ (Φεβρ. — Μαρτ.) ἐπισκόπησι τοῦ ἔργου τοῦ Ψυχάρη, πολὺ ἐνδιαφέρουσα.

—Ἐπανεξεδόθη ἡ «Ἀναγέννησις» Ζακύνθου ἀπὸ τὸν κ. Ζῶντο. Ἐκφράζεται μ' ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὸ Πάνθεο τῶν Ζακυνθίων.

—Στὸ πανηγυρικὸ τεῦχος τῆς Jemaine Egyptienne (15 Ἀπριλίου) τ' ἀφιερωμένο στὸν Παλαμᾶ συνεργάζονται οἱ κορυφαῖοι τῆς Ἑλλ. διάνοσης ἀλλὰ καὶ οἱ κορυφαῖοι τῆς Εὐρώπης. Δὲν ἀναγράφουμε τὰ ὀνόματά τους γιὰ ἔλλειψιν χώρου. Πάντως εἶναι μὴ ἀνθρόρμητη ἐκδήλωσις θαυμασμοῦ ὁλοκλήρου τοῦ διανοούμενου κόσμου γιὰ τὸ σεμνὸ ἀλλὰ Μεγάλον ποιητὴ μας. Εἶναι μὴ σύντομη ἀλλὰ ἐπισταμένη ἀνάλυσιν τοῦ ἔργου του, ποὺ ὅπως λέει ἡ Κα Μαριέττα Μινώτου, ποὺ συνεργάζεται ἐπίσης: «Le savant, l'érudit, le critique, se confondent dans le poète. De l'univers qu'embrasse son esprit lumineux, il distingue tout ce qui est beau absolument, généreux, noble, et il en enlève tout élément d'humaine misère. Il faut travailler auprès de Palamas pour pouvoir en suivre la poesie. Son oeuvre multiple et considerable a besoin d'être commentée particulièrement. Elle a besoin en outre d'étude et de scolies tout comme celle des auteurs classiques...»

—Στὴ Σύρα ἡ φίλη μας ποιήτρια καὶ συνεργάτρια Ρίτα Μπούμη ἐκδίδει τώρα τὸ περιοδικὸν τῆς «Κυκλάδες». Τεῦχος Ἰουλίου: «Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῶν κοινοτήτων ἐπὶ Τουρκοκρατίας» τοῦ Ἀντ. Σιγάλα, «Λαογραφικὰ Κυκλάδων» κτλ. Στὸ τεῦχος Ἀυγούστου παρουσιάζει ἕνα νέο ποιητὴ τὸν Γ. Κυπραῖο, μὲ ἀληθινὸν ταλέντο. Ἡ «Ἰόνιος Ἀνθολογία» τῆς εὔχεται καθε προκοπή.

—Στὴν Ἑλληνίδα (Μάιος): «Τὰ δεκάχρονα τῆς Ἑλληνίδας» 1921-1930, «Τὶ ἔκαμε ἡ Ἑλληνίδα τὴν ἐποχὴν τῆς σκλαβιάς καὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν», —ὁμιλία τῆς Ζωῆς Φράγκου στὸν Παννασσὸν, Λαογραφικὰ τῆς Κεσσίνης, λεπτομέρειες τῆς βιοτεχνικῆς ἐκθεσης τῶν Δελφῶν ἀπὸ τὴν κ. Γαϊτάνου—Γιαννίου, καὶ κριτικὴ

για τὰ ἀγρολόγολοῦδα τῆς Μαριέττας Μινώτου ἀπὸ τὴν Καίτη Ζέγγελη. Στὸ τεῦχος (Ἀπριλίου) «Ἰωάννης Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης» ὡραιότατο ποίημα τῆς Μυρτιώτισσας, «Οἱ Ἑλληνίδες καὶ ἡ λογοτεχνία ἀπὸ τὸ 1800 ἕως σήμερα», τῆς Καίτης Ζέγγελης.

—Στὴν «Πρωτοπορία», (Ἰούν.—Ἰούλ.): «Ὁ Μαρσύας», τραγικωμωδία τοῦ Ψυχάρη, καὶ ἐν ἄρθρῳ τῆς Πριονιστῆ «Ὁ Ψυχάρης καὶ τὸ Νόμπελ», πὺν ἔκαμε πολὺ θόρυβο καὶ ἐπειμήθηκε γιὰ ἀνακρίβειες στὴ Ν. Ἑστία. Πολὺ ἐνδιαφέρον μὲ ποιήματα τοῦ Καβάφη κι' ἓνα «σχηματικὸ ποίημα», τοῦ Πόττη ψαλτέρα, μὲ ἄρθρο τοῦ Γιάννη Καψαμπέλη «Νεοελληνικὴ Ἀρχιτεκτονικὴ», 1830 - 1930.

—Στὴν Ἑλληνικὴν Ἐπιθεώρησι (Ἀπρίλιος): Ποίημα Μαλακάση, «Ζὰν Μορέας», τοῦ Χονδρογιάννη κτλ.

—Στὸ «Νουμᾶ», (Ἰούνιος): Ὁραῖο ποίημα τοῦ Βεναρδάκη, «Ὁ Ἑφταλιώτης στὸ Manchester τοῦ Ἀλ. Πάλλη, τὸ τέλος τοῦ ἁρθροῦ τοῦ Γκόλφη γιὰ τὴν Πολυδούρη, ποιήματα τῆς Ρίτας Μπούμη, «Στιχουργικὰ παράξενα», τοῦ Σπαταλᾶ κτλ.

—Στὴν «Ἐλευθερία», (Κερκύρας 27 Ἰουνίου) δημοσιεύεται ἡ ἔκκληση τοῦ Φιλεκαπαιδευτικοῦ ὁμίλου Κερκύρας πὺν ἴδρυνε τμῆμα λαογραφικῶν μελετῶν μὲ σκοπὸ τὴ συλλογὴ καὶ κατὰτάξη τοῦ λαογραφικοῦ μας ὕλικου καὶ τὴ δημοσίευσή του στὸ λαογραφικὸ δελτίο πὺν θὰ ἐκδώσει ἀργότερα. Ὑπογράφεται ἡ ἔκκληση ἀπὸ καθηγητὲς καὶ διανοοῦμενους.

—Στὴν «Κέρκυρα», (Κερκύρας 2 Μαΐου) ἄρθρο τοῦ Θεόδ. Μακρῆ γιὰ τὸ Λεύκωμα Μαρκοῦ.

—Ἡ «Ἐπτανησιακὴ Ἠχώ», τοῦ κ. Ζώντου μετὰφερε τὴν ἔδρα τῆς στὴ Ζάκυνθο. Στὸ φύλλο τῆς 15 Αὐγούστου, ἑξαιρετικὰ ἐνδιαφέρον, περιέχει ὅλο τὸ ἱστορικὸ τῆς ἀνέγερσης Πανδέου μὲ τὰ ἀνταλλαγέντα τηλεγραφήματα, τὴν ἐπιστολὴ τῆς «Ἐπτανησιακῆς Ἠχῆς», στὸν κ. Παπανδρέου, πὺν παρακαλεῖται νὰ ἐπισκεφτεῖ τὸ νησί μας στὶς Ἑορτὲς καὶ μίαν ἐνδιαφέρουσα ἐπιστολὴ τοῦ Μαρίνου Σιγούρου πὺν δίνει πληροφορίες σημαντικὲς γιὰ τὸ σπῆτι τοῦ Σολωμοῦ. Διαβάζομεν ἀκόμη ἐν' ἁρθρῳ σάν ἀπολογισμὸ, τοῦ κ. Ζώντου, γιὰ τὴν ἐκδοσὴ τῆς ἐφημερίδος του, πὺν μᾶς συνεκίνησε.

—Στὴν Ἑγερσι (Κερκύρας 3 Μαΐου) ἄρθρο τοῦ Κώστα Καλαντζῆ γιὰ τὸ Λεύκωμα τοῦ Μαρκοῦ.

—Στὸν Παράτηρητῆ (Χανιά 3 Ἰουνίου) ἄλλο τῆς Κορνηλίας Γράχου «Ὁ Μαρκοῦς καὶ ἡ Κρήτη».

—Ἐπίσης στὸν Κήρυξ (Χανιά 29 Μαΐου) ἄρθρο τοῦ Ν. Τωμαδάκη γιὰ τὸ Λεύκωμα καὶ τὸν Μαρκοῦ.

—Στὸν Ἡμερήσιο Τύπο (10 Ἰουλ.) ὁμορφὸ χρονόγραφημα τοῦ Κώστα Ἀθάνατου γιὰ τὸ Σολωμό.

—Πολὺ ὁμορφὸ κι' ἐνδιαφέρον τὸ τεῦχος τοῦ Μαΐου τῶν «Μουσικῶν Χρονικῶν»: «Οἱ θρύλοι τῆς Τροίας στὴν Τέχνη», «τὸ Μουσικὸ αἶσθημα στὴ γλῶσσα» καὶ μιά ὡραιότατη μετάφραση τοῦ δραματικῶν ποιήματος Ἐνοχ Ἀρντέν τοῦ Τέννισον ἀπὸ τὸν Μποῦρλο.

—Στὰ πολυτιμώτατα «Ἑπειρωτικὰ Χρονικά» (τεῦχ. Α' καὶ Β' 1930) «Ἐκ τοῦ Βυζαντινοῦ Κάστρου τῶν Ἰωαννίνων» τοῦ Ὁρλάνδου, «Τὸ χωρίον Βοεδόβα (τῆς κυρᾶς Βασιλικῆς)» τοῦ Ν. Γιαννόπουλου, «Ὁ Βησσαρίων Μακρῆς» τοῦ Εὐαγ. Σαβραμῆ, «Κώδιξ τοῦ Ναοῦ τῆς πόλεως Δελβίνου», «Βιβλιογραφία Ἑπείρου καὶ Ἀλβανίας», «Τὰ Κουδουρίτικα τῆς Ἑπείρου», «Γιαννιώτικα στιχοπλάκια».

—Στὴ Σάμο ὁ ποιητὴς Στέφανος Σίδερης μίλησε στὸ Φιλοτεχνικὸν Ὅμιλο γιὰ τὸ ἔργο τῆς Πολυδούρης. Στὴν ἐφημερίδα Ἀἴγιον διαβάζομε καὶ μιά κριτικὴ του γιὰ «τίς τρέλλες πὺν σβένουν» καὶ «Ἠχώ στὸ χάος», καθὼς καὶ μετάφρασή του γιὰ τὸ «δημοτικὸ τραγούδι» ἀπὸ τὴν Dora d' Istria.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Παναγόπουλον (Πύλον) πολὺ ὁμορφὸ καὶ πρωτότυπο ἀλλὰ ὑπομνή μὲ τὴ σειρά σας. — Ὁλγαν Κ. Ἀθ. εὐχαριστοῦμε θερμὰ διὰ τὰς 120 δραχ. — Εἰν' ἀνέκδοτῃ ἡ «πρωτομαγιά στὴ Λευκάδα» γιὰ νὰ δημοσιευθῇ; Εἶναι πολὺ ὡραία. — Λαγκάνην Ρόδον. Λάβαμε τὰς 300 δραχ. Εὐχαριστοῦμε. Στοὺς καθηγητὲς θὰ στείλω τὰ φύλλα ὅπως μοῦ γράφετε. — Τσαγκαρόπουλον Πύργον. Πρέπει νὰ γραφῇτε πρῶτα συνδρομητῆς. Τὸ διήγημά σας καλὸ. Θὰ ἐξελεγχθῇτε. Ποία εἶναι ἡ Δ)ση τῆς Φανῆς καὶ Χαΐδω Σμαδ; — Καθ. Raffaello del Re. Συγχαρητήρια γιὰ τὸ ἑλληνικὸ γράμμα σας. Ἐνδιαφέροντα καὶ τὰ ἄρθρα σας «La poesia nella grecia moderna» καὶ Ger. Marcoràs» στὸ «Judice» καὶ τὴν «Giornale di Genova». — Θὰ σᾶς συστήσω μερικὰ βιβλία γιὰ νὰ λάβετε πλατύτερην ἰδέαν τῆς τελευταίας σημαντικώτατης κίνησης. — Καθ. Surra. Θὰ μᾶς συγχωρέσετε τὴν καθυστέρηση. Αἱ ὥρεϊά σας μεταφράσεις θὰ ἀρχίσουν ἀπ' τὸ ἐρχόμενο. — Γεώργ. Κανελλόπουλον. Ἐνεκρίθησαν τὰ: «Κύκλοι», «Παραμῦθι», «Φθινοπωρινοὶ διολοι». — Τζανετάιον Θεσσ. Στὸ ἐρχόμενο ἀσφαλῶς. — Φλώρο «Ὁ θεῖνος τοῦ Αἰγαίου» ὡραιότατος. Εἰν' ἀνέκδοτος. — Γεω. Ἀμπάτην. Ὁ παλιὸς νερόμυλος ἐνεκρίθη. — Φρόσω Κ. Εὐχαριστοῦμεν ἀπείρως γιὰ τοὺς 12 συνδρομητῆς. Στὸ ἐξῆς τὰ ἐμβάσματα πρέπει νὰ στέρνονται στὴ Ζάκυνθο στὴ Δ)σή μου καὶ ὅχι στὸν ἐκδότῃ Μαυρίδη.

Καλλιτεχνικὸν καὶ Ἑκδοτικὸν Τυπογραφεῖον
Δημητρίου Πετσάλη - Ἐν Ζακύνθῳ

